

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησιαί — Τιμὴ προηγ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

5 Σεπτεμβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΛΩΚ

Συνέχεια: ἰδί: σελ. 545.

Ἡ τιμὴ.—Τίς ἐπιηράζει περισσότερον τὴν τιμὴν, ὁ ἀγοραστής ἢ ὁ πωλητής;

Ἡ συνομιλία αὕτη ἐκίνει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδίων, καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐπεθύμει νὰ μάθῃ ἔάν ὁ ἀγοραστής ἢ ὁ πωλητής ὑποχωρῇ συχνότερον.

Ὁ γείτων, ὁ ὁποῖος συχνάζει εἰς τὴν ἀγορὰν, νομίζει ὅτι ὁ πωλητής ὑποχωρεῖ συνηθέστερον.

— Τὸ πρᾶγμα βεβαίως πρέπει νὰ ἔχῃ οὕτως, λέγει ὁ διδάσκαλος. Ἰδωμεν, Ἰωάννη, ὁ ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐργαζόμενος ἐργάτης, τὸ πρᾶττε χάριν διασκεδάσεως, ὥς καὶ ὁ ἔμπορος: ὁ ὁποῖος ἀνοίγει τὸ κατάστημά του;

Ἰωάννης.—Ὁχι, ἀλλὰ διὰ νὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἵνα ἐξ αὐτῶν ζήσῃ ἑαυτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

— Καὶ ὁ ἀγοραστής, ἐπαναλαμβάνει ὁ διδάσκαλος, ἀγοράζει διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἔμπορον; Ἄς ἀπαντήσῃ ὁ Παῦλος.

Παῦλος.—Καθόλου, ἀγοράζει τις ὅ,τι ἔχει ἀνάγκην.

— Καὶ ὕστερον ἀπὸ αὐτὰ, προσέθηκεν ὁ Φίλιππος, καὶ τινα πράγματα διασκεδάσεως, ἐνθυμούμενος πράγματά τινα ἅτινα ἠγόρασεν ἐν τῷ τῆς ἡμέρας.

— Πολὺ ὀρθά, λέγει ὁ διδάσκαλος. Εἶναι φανερόν ὅτι ἕκαστος ἀγοράζει ὅ,τι τὸν συμφέρει καὶ ὅχι διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἄλλου. Πράγματι, ὅταν συμφωνῇ τις ἀντικείμενόν τι, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἔκαμνε τὴν ἐξῆς ὁμιλίαν.

Ἀγοραστής.—Πόσον τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

Πωλητής.—5 δραχμάς.

Ἀγοραστής.—Τοῦτο δι' ἐμὲ δὲν ἀξίζει 5 δραχμάς.

Πωλητής.—Εἰργάσθην μίαν ἡμέραν καὶ ἐκτὸς τούτου ἐδαπάνησα δραχμάς τινάς διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν πρώτων ὧδων κατὰ συνέπειαν, ἐάν πωλήσω πρὸς 5 δραχμάς, ἡ ἀμοιβή μου εἶναι ἤδη ἐλαχίστη καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὴν ὀλιγοστεύσω περισσότερον.

Ἀγοραστής.—Δὲν πταίω ἐγὼ ἐάν τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς σου εἶναι πολὺ μεγάλα. Ἐάν ἦσουν τόσον ἄφρων διὰ νὰ ἐργασθῇς δέκα ἡμέ-

ρας, μεταχειριζόμενος καὶ 20 δραχμῶν πρώτας ὕλας, καὶ τὸ προϊόν τῆς ἐργασίας σου ἤξιζε δι' ἐμὲ μίαν δραχμὴν, θὰ σ' ἐδίδα μόνον μίαν δραχμὴν, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦσαν τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς σου.

Πωλητής.—Καὶ ὅμως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐργάζωμαι δωρεάν.

Ἀγοραστής.—Ἐάν κοπιᾷζης ἄνευ χρησιμότητος, τόσω τὸ χειρότερον διὰ σέ. Οὔτε τὸν κόπον σου οὔτε τὴν ἐργασίαν σου πληρώνω ἐγὼ, ἀλλὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἣν μοι παρέχεις, τὴν χρησιμότητα ἣν ἀπολαμβάνω. Ἐάν θὰ ἐχρειάζετο ἐν ἔτος διὰ νὰ κατασκευάσῃς πρᾶγμα τι ὑπερδυναμὶ νὰ ἔχω διὰ 5 λεπτὰ, καὶ τὸ ὅποιον δι' ἐμὲ δὲν ἀξίζει περισσότερον, διατί νὰ σέ δώσω 1000 δρ. διὰ τὸν κόπον σου; Καὶ ἐάν κατασκευάζῃς πρᾶγμα τι ἐντελὲς ἄχρηστον, πρέπει νὰ τὸ πληρωθῇ; καὶ αὐτό; Ποτὲ δὲν θὰ ἔχω ἀρκετὰ χρήματα διὰ νὰ ἀγοράζω τοιαῦτα πράγματα.

Πωλητής.—Πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω ὅ,τι θέλεις. Πόσον τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀξίζει διὰ σέ;

Ἀγοραστής.—Τὸ πολὺ 4 δραχμάς. Ἐάν τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ ἦναι ἀκριβώτερον, δύναμαι νὰ μὴν τὸ ἀγοράσω, καὶ δὲν θὰ τὸ ἀγοράσω.

Πωλητής.—Λάβε το.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐπαναλάβω, προσέθηκεν ὁ διδάσκαλος, ὅτι ἡ συνομιλία αὕτη εἶναι ἰδανικὴ, ὅτι ποτὲ δὲν ὁμιλεῖ τις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀλλὰ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται ὅμως οὕτως. Καὶ ὁ πωλητής ἐννοεῖται ὅτι δὲν ὑποχωρεῖ εἰς τὸν τυχόντα ἀγοραστήν· πρέπει πρῶτον νὰ πεισθῇ ὅτι ὅλος ὁ κόσμος δὲν θέλει νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὴν τιμὴν ταύτην καὶ τότε μόνον ὑποχωρεῖ.

ὑποθέσωμεν τώρα τὸν ἀντικείμενον, δηλ. ὅτι ὁ ἀγοραστής θέλει νὰ ἀγοράσῃ καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως· ἡ ὑποθετικὴ συνομιλία θὰ μετετρέπετο οὕτω. Πρόκειται, παρ. χ., περὶ ἐνὸς καλοῦ σκεπάσματος κλίνης.

Ἀγοραστής.—Πῶς ἡμπορεῖτε νὰ ζητῆτε 20 δρ., ἀφοῦ 15 δρ. ἀρκοῦν καὶ σὰς ἀφίνουν καὶ ἀρκετὸν κέρδος.

Πωλητής.—Ζητῶ εἴκοσι δραχμάς, διότι ἡ ὑπηρεσία ἣν σοὶ παρέχω μὲ τοιοῦτον ψυχὸς εἶναι μεγάλη, καὶ ἄλλοι θὰ τὸ ἀγοράσουν εἰς τὴν τιμὴν ταύτην. Σὺ δ' ἴδιος μάλιστα θὰ προτιμήσῃς τὸ σκέπασμα ἀπὸ τὰς 20 σου δραχμάς.

Ἀγοραστής.—Ἀφοῦ τόσον ἐπιμένης, ἰδοὺ τὰς 20 δραχμάς.

Ἰωσήφ.—Δὲν εἶναι τοῦτο κακία νὰ ζητῇ τόσα χρήματα ὁ πωλητὴς διὰ τὸ σκέπασμα;

Διδάσκαλος.—Ἡ κατάχρησις εἶναι πάντοτε κατὰκρίτέα· ὁ πωλητὴς δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται ὅταν ὑπάρχῃ ἑλλειψις ἐμπορευμάτων, καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν τιμὴν πολὺ· ἀλλ' οὔτε ὁ ἀγοραστής δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται τῆς ἀφθονίας καὶ νὰ ἐκπύπῃ τόσον τὴν τιμὴν. Πρέπει νὰ ἦναί τις μέτριος καὶ ἐν τῇ μιᾷ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ περιπτώσει.

Ὁρειῶν.—Πολλάκις τὸ ἐμπόρευμα σπανίζει, διότι ἡ παραγωγὴ αὐτοῦ εἶναι ἀκριβή.

Ὁ διδάσκαλος.—Ἐν συνόψει, ὁ παραγωγὸς ἐργάζεται διὰ τὸν καταναλωτὴν· ἐὰν καλῶς ὑπελόγησε τὰς ἀνάγκας τοῦ τελευταίου, ἡ ἐργασία του ἀμειβεται καὶ τὰ προϊόντα του ἀγοράζονται· ἐὰν ἡπατήθῃ, τιμωρεῖται διὰ τῆς ἀπωλείας τῶν ἐμπορευμάτων του. Ἐὰν ὑποδηματοποιὸς τις μὲ κατεσκευάζε πράσινα ὑποδήματα, διότι τὰ εὐρίσκει ὡραιότερα ἀπὸ τὰ μαύρα, θὰ τὰ ἐδεχόμην; οὐδαμῶς.

Ὁ καταναλωτὴς λοιπὸν, ἐπὶ τέλους, ἀποφασίζει τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων, ἀφοῦ οὗτος τὰ πληρώνει, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπηρεάζει περισσότερον τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἀπὸ τὸν πωλητὴν.

A. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

"Ἐπταί συνήθεια."

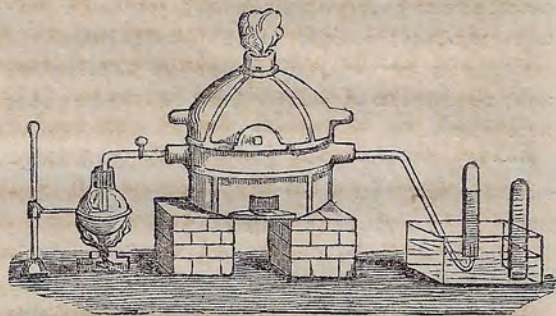
ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνήθεια· ἰδί σελ. 546.

Βαθυμηδὸν ἀνεκαλύψαμεν πῶς δυνάμεθα νὰ μεταβάλωμεν τὴν ἐνέργειαν τῶν διαφόρων τούτων ὑλῶν, καὶ νὰ τὰς βιάσωμεν νὰ μᾶς διηγηθῶσιν ὅ,τι θέλομεν νὰ μάθωμεν. Ἄς ἀρχίσωμεν μὲ τὸν σίδηρον. Εἰς τὰς περισσοτέρας χημικὰς ἀντενεργείας, ὅταν παράγῃται τοιοῦτου εἶδους ἐνέργεια, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ θερμότης αὐξάνει τὸ παραχθὲν ἀποτέλεσμα. Ἄν θέλωμεν δὲ νὰ ἐξετάσωμεν ἐπιμελῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν ἐπάλληλον ἐνέργειαν τῶν σωμάτων, πρέπει πολλάκις νὰ ἐρευνῶμεν κατὰ πόσον ἡ θερμότης ἔχει ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῶν. Ἡξεύρετε, νομίζω, ὅτι τὰ σιδηρορβίνισματα καίουσιν ἐντελῶς εἰς τὸν ἀέρα. Θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω ὅμως καὶ πάλιν δι' ἄλλου πειράματος, διὰ νὰ χαρᾶσθῃ εἰς τὸν νοῦν σας ὅ,τι ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ σιδήρου ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Λαμβάνω λοιπὸν μίαν φλόγα, καὶ τὴν καθιστῶ κοίλῃν· ἡξεύρετε διατί; διὰ νὰ τῇ δώσω περισσότερον ἀέρα. Ἐπειτα ῥίπτω εἰς αὐτὴν ὀλίγα σιδηρορβίνισματα, καὶ βλέπετε πῶς ἀμέσως αὐτὰ καίουσιν. Ἡ καύσις αὕτη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς χημικῆς ἐνεργείας ἥτις ἐνεργεῖται ὅταν ἀνάπτωμεν αὐτὰ τὰ μόρια. Ὁ ἀσχοληθῶμεν λοιπὸν περὶ τὰ διάφορα

αὐτὰ ἀποτελέσματα, καὶ θὰ ἰδῶμεν τί συμβαίνει ὡς πρὸς τὸν σίδηρον ὅταν ἀπαντᾷ τὸ νερόν. Τὴν ἱστορίαν του τὸ ἴδιον θὰ σᾶς τὴν διηγηθῇ, καὶ τότε μετὰ τοσαύτης χάριτος, τοσαύτης γλυκύτητος, τοσαύτης τάξεως, ὥστε βέβαιος εἶμαι ὅτι αἱ ἐξηγήσεις του θὰ σᾶς φανῶσι πολὺ περὶργοι.

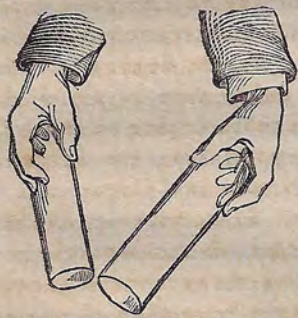
Ἐγὼ ἐδῶ ἓνα κλίβανον. Δι' αὐτοῦ διέρχεται σωλὴν σιδηροῦς, ὁμοίος σχεδὸν πρὸς τὸν τοῦ τουφεκίου. Τὸν σωλὴνα τοῦτον ἐγέμισα σιδηρορβίνισματα λαμπρότατα, καὶ τὸν ἔθεσα εἰς τὴν φωτίαν διὰ νὰ τὸν πυρῶσω. Εἰς τὸν σωλὴνα ἡμπορῶ νὰ στείλω ἢ ἀέρα ἢ ἀτμόν. Ὁ ἀτμὸς ἐρχεται ἀπὸ τὸν μικρὸν αὐτὸν λέβητα, καὶ αὐτὸς ἐδῶ ὁ στρόφιγξ μοὶ ἐπιτρέπει ν' ἀφήσω ν' ἀπαντήσῃ ὁ ἀτμὸς τὰ ρβίνισματα ὅταν θέλω. Εἰς τὰς ὑαλῖνας δὲ αὐτὰς φιάλας ἔχω νερόν, καὶ τὸ ἐχρωμάτισα διὰ νὰ ἡμπορέσητε νὰ ἰδῇτε καλῆτερα τί θὰ συμβῇ. Γνωρίζετε ὅτι ἂν εἶχον τὸν σωλὴνα ἐντὸς ψυχροῦ νεροῦ, καὶ διήρχετο δι' αὐτοῦ ὁ ἀτμὸς, ὁ ἀτμὸς θὰ ἐπυκνωτο· διότι εἴδετε ὅτι εἰς ἀερώδη κατὰστασιν μένει μόνον ἐν ὅσῳ εἶναι θερμός. Ἐνθυμείσθε πῶς συνεστάλη, ὥστε κατέλαβε μικρὰν μόνον θέσιν ὅταν ἐψυχράνη, καὶ πῶς κατέπεσαν τὰ πλευρὰ τοῦ κυλίνδρου

Σχ. 25.

τούτου. (Ὁ καθηγητὴς δεικνύει τὸν κύλινδρον τὸν κατασκευασμένον ἀπὸ πάφιλαν, τὸν ὁποῖον εἶχε μεταχειρισθῇ εἰς προηγουμένον πείραμα.) Ἄν λοιπὸν ἀφήσω νὰ εἰσέλθῃ ἀτμὸς εἰς τὸν σωλὴνα τοῦτον, καὶ ὁ σωλὴν εἶναι ψυχρὸς, ὁ ἀτμὸς θὰ συσταλῇ. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ θερμανθῇ ὁ σωλὴν διὰ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ. Θὰ ἀφήσω νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν ὁ ἀτμὸς κατ' ὀλίγον, καὶ ὅταν ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἄλλου πέρατος, θὰ ἰδῇτε ἂν ἐπυκνώθῃ ἢ ὄχι. Διὰ νὰ πυκνώσω τὸν ἀτμόν, ὡς εἵπομεν, διὰ νὰ τὸν καταστήσω ρευστόν, ἀρκεῖ νὰ ἐλαττώσω τὴν θερμοκρασίαν· τοῦ ἀερίου ὅμως τούτου, τοῦ ἐξερχομένου διὰ τοῦ σωλὴνος, καὶ τὸ ὁποῖον συνάγω εἰς τὴν φιάλην ταύτην, ὅσον καὶ ἂν ἐλαττώσω τὴν θερμοκρασίαν, καὶ ἂν τὴν περάσω διὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἡ ἀερώδης κατὰστασις του διόλου δὲν μεταβάλλεται. Ἀλλὰ θὰ δοκιμάσω καὶ κατ' ἄλλον τρόπον αὐτὸ τὸ ἀέριον, διὰ νὰ ἰδῇτε ἂν εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος ἀτμὸς. Τὴν φιάλην ὅπου συνάγεται,

τὴν στρέφω ἄνω κάτω· ἄλλως τὸ ἀέριον θὰ ἐ-
φευγε. Εἰς τὸ στόμιον αὐτῆς πλησιάζω φωτίαν,
καὶ ἀμέσως τὸ περιεχόμενον φλογίζεται μετ' ἐ-
λαφροῦ κρότου. Τοῦτο ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ὅτι
τὸ ἐξερχόμενον δὲν εἶναι ἀτμός· διότι αὐτὸ ἐ-
φλογίσθη, ἐν ᾧ ὁ ἀτμός ὅχι μόνον δὲν καίει,
ἀλλὰ καὶ σβύνει τὴν φωτίαν. Αὐτὴν τὴν ἰδίαν
οὐσίαν εὐρίσκουμεν καὶ εἰς τὴν φλόγα τοῦ κηρίου,
ἐν ᾧ, ὡς εἶδετε, παράγεται καὶ δι' ἄλλων τρό-
πων. Ὅταν παράγεται διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ
σιδήρου εἰς τὸν ὑδατῶδη ἀτμόν, τότε τὸ σίδη-
ρον ἐκεῖνο μένει εἰς κατάστασιν πολὺ ὁμοίαν
πρὸς τὴν τῶν σιδηρορρηνισμάτων ἀφ' οὗ καὶ ὥσι.
Τὸ σίδηρον γίνεται τότε βαρύτερον ἀφ' ὅ,τι ἦ-
τον πρὸ τοῦ πειράματος. Ἐν ὅσῳ τὸ σίδηρον
μένει ἐντὸς τοῦ σωλήνος, εἴτε θερμαίνεται εἴτε
ψυχραίνεται, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ τεθῇ εἰς συνά-
φειαν μετὰ τῆς ἀτμοσφαίρας ἢ μετὰ ὑδατος, τὸ
βάρος του δὲν μεταβάλλεται. Ὅταν ὅμως τὸ
βάρος τοῦ ἀτμοῦ διήλθε διὰ τοῦ σιδήρου, τοῦτο
ἔγινε βαρύτερον· ἐδανείσθη λοιπὸν ὕλην τινὰ
παρὰ τοῦ ἀτμοῦ, ἐν ᾧ ἰδοὺ ἐδὼ ἡ ἄλλη αὐτὴ
ὕλη, ἡ καύσιμος, ἥτις ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐγέ-
μισεν ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο ἀγγεῖον,
καὶ ἡμπορῶ τώρα νὰ δοκιμάσω ἐν περιεργότα-
τον πείραμα. Καύσιμον λοιπὸν εἶναι τὸ ἀέριον
τὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ σωλήνος τούτου· τὸ ἡ-
ξεύρομεν, καὶ θὰ μοι ἦτον εὐκολον νὰ τὸ ἀνάψω
εὐθὺς, καὶ νὰ σᾶς τὸ δείξω καὶ πάλιν. Ἀλλὰ
προτιμῶ νὰ τὸ φυλάξω διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω
ἄλλοτι, ἂν ἡμπορῶ, ὅτι δηλαδὴ τὸ καύσιμον
τοῦτο ἀέριον εἶναι καὶ ἐλαφρότατον. Ὁ ἀτμός
πυκνοῦται· ἀλλὰ τὸ ἀέριον τοῦτο ὑψοῦται εἰς
τὸν ἀέρα, καὶ δὲν δύναται νὰ πυκνωθῇ. Ἀς λά-
βω καὶ δεύτερον ἀγγεῖον, περιέχον μόνον ἀέρα.
Διὰ νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἀληθῶς ἀήρ μόνον εἶναι,
βάζω ἐντὸς τὸ κηρίον καὶ τὸ ἐξετάζω. Εἰς τὴν
χεῖρά μου λαμβάνω τώρα τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ὅ-

Σχ. 26.

που περιέχεται τὸ
ἀέριον, καὶ κάμνω ὡς
ἂν ἦτον βευσόν. Κρα-
τῶ καὶ τὰ δύο ἀγγεῖα
ἀνεστραμμένα, διὰ
νὰ μὴ φύγῃ τὸ
ἐλαφρὸν ἀέριον. Ἐ-
πειτα στρέφω ἐκεῖνο
ὅπου εἶναι τὸ ἀέριον
ἐλαφρῶς πρὸς τὸ στό-
μιον τοῦ ἄλλου, τοῦ
περιέχοντος ἀέρα. Τί
περιέχει τώρα; Ἀέριον καύσιμον, ὡς τὸ ἐξε-
ρχόμενον καὶ ἐκ τοῦ κηρίου, διότι αὐτὸ ἐχύθη,
ἢ, ὡς ἐλαφρότερον, ἀνέβη εἰς τὸ ἄλλο ἀγγεῖον,
διώξαν τὸν ἀέρα.

Αὐτὸ δὲ τὸ ἴδιον ἀέριον τὸ παρὰ τὸν ἐκ τῆς
ἐνεργείας τοῦ σιδήρου ἐπὶ τοῦ ἀτμοῦ μᾶς τὸ δί-
δουσι καὶ ἄλλα σώματα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα

εἶδετε ὅτι ἐπενεργοῦν δραστηρίως ἐπὶ τοῦ νε-
ροῦ. Ἄν μεταχειρισθῶ ὀλίγον ποτάσιον, καὶ
λάβω καλῶς τὰ μέτρα μου, θὰ παρὰ τὴν τὸ ἴ-
διον ἀέριον. Ὅμοίως ἂν ἐντὸς τοῦ ποτασίου
μεταχειρισθῶ ψευδάργυρον ἢ ζῖγκον, τὸ ἀποτέ-
λεσμα μὲν δὲν θὰ εἶναι τὸ ἴδιον, ἐπίσης ἰσχυρὸν
καὶ διαρκές, ἂν ὅμως καλῶς παρατηρήσωμεν,
θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ διαφορὰ προσέρχεται ἐκ τοῦ
ὅτι τοῦ νεροῦ ἡ ἐνέργεια ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ
καλύπτῃ τὸν ψευδάργυρον διὰ λεπτῆς ἐπιφα-
νεῖας ἥτις τὸν προστατεύει, ὥστε ψευδάργυρος
μόνος ῥιπτόμενος εἰς νερὸν δὲν παράγει ἰσχυ-
ρὸν ἀποτέλεσμα. Ἄν ὅμως διὰ τῆς χρήσεως ὀ-
ξέος, τινὸς ἀφαιρέσω αὐτὴν τὴν ἐπαλειφήν, τὴν
ἐπιφάνειαν αὐτὴν ἥτις ἐμποδίζει τὴν ἐνέργειαν
τοῦ ψευδαργύρου ἐπὶ τοῦ νεροῦ, βλέπω ὅτι ὁ
ψευδάργυρος, εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, ἐνε-
ργεῖ ἀπαράλλακτως ὡς ὁ καίων σίδηρος. Τὸ δὲ
οὐδόλως μεταβάλλεται, ἐκτὸς κατ' ὅσον συνδέε-
ται μετὰ τοῦ παρὰ τὸν ἐξυδίου τοῦ ψευδαργ-
ύρου. Ἐχυσά τὸ δὲ εἰς τὸ ποτήριον, καὶ τὸ
ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε τὸ ἴδιον ὡς ἂν εἶχε γίνῃ
βράσις διὰ θερμότητος. Ἰδοὺ οὐσία τις ἀφθονω-
τάτη, ἥτις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ψευδαργύρου, καὶ
δὲν εἶναι ἀτμός. Αὐτὴ ἐγέμισε τὸ ἀγγεῖον τοῦτο
τὸ ἀνεστραμμένον, καὶ ἀμέσως θὰ ἰδῆτε ὅτι
εἶναι ὕλη καύσιμος, ἀπαράλλακτος πρὸς ἐκεί-
νην τὴν ὁποῖαν μοι ἔδωκε τὸ ἄλλο πείραμα, ὅ-
ταν ἐπύρωσα τὸν σωλήνα. Αὐτὴ ἡ οὐσία, ἢ
αὐτὸ τὸ ἀέριον παράγεται ἀπὸ τὸ νερὸν, καὶ
αὐτὸ τὸ ἴδιον παράγεται καὶ ἀπὸ τὸ κηρίον.

A. P. PAKABINS.

Ἐπεται συνέχεια.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνίχται (δὲ σελ. 548).

Γ'

Τὸ πλοῖον τοῦ Κ. Βανσκέπ διασχίζει μετ' ἀ-
ξιοθαυμάστου ταχύτητος τὰ κύματα ἐξηκολούθει
ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὸν δρόμον του. Οἱ ναῦται,
ἐκ φύσεως προληπτικοὶ ἄνθρωποι, ἐθεώρουν τὸν
οὐρεῖον ἄνεμον ὡς καλὸν οἰωνὸν διὰ τὸ λοιπὸν
τοῦ ταξιδίου των, ὁ δὲ Τρομπὼν πίνων τὸ οἰ-
νόπνευμά του ἠρέσκετο νὰ ἀστεΐζηται, μαρτύ-
ριον ὅτι ἦτο εὐδιάθετος.

«Φαίνεται, θαλασσοπούλια μου, ἔλεγεν εἰς
τοὺς συντρόφους του, ὅτι κἀνεῖς δὲν παρέβη τὸ
καθηκόν του εἰς τὴν ξηράν, ὅτι κἀνεῖς δὲν πα-
ρήκουσεν εἰς τὸν μπαμπᾶ του ἢ εἰς τὴν μαμμὰ
του, κἀνεῖς δὲν ἔκαμε νὰ κλαύσῃ ἡ Νινέτα του,
κἀνεῖς δὲν ἔκλεψε τὸν ξενοδόχον του, δι' αὐτὸ ἔ-
χομεν καλὸν καιρὸν».

Δὲν ὁμολογεῖ ὅμως ὅτι ἦτο κατὰ χρεωμένους
εἰς ὅλα τῆς Δουνκέρκης τὰ οἰνοπωλεῖα, ὅτι χά-
ρις εἰς τοὺς γρόνθους του εἶχε διαφύγει τὴν κα-

ταδίωξιν ἐνὸς δανειστοῦ τοῦ καὶ ὅτι δὲν ἐσώθη ἀπὸ τῆς κατάρας γραίας τινος ξενοδόχου εἰμὴ υποσχόμενος εἰς αὐτὴν δώδεκα δέρματα λευκῆς ἄρκτου.

«Ἐλα ἐδῶ, μικρέ μου, ἐκράγυαζε πρῶτον τινὰ πρὸς τὸν Φρισκὲ, πλησίασε». Καὶ ἀφοῦ μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας ἐπίασεν ἀπὸ τὰ αὐτία τὸ δυστυχὲς ὀρφανόν· «εἶσαι εὐτυχισμένον, τῷ λέγει, ὁποῦ ἔχομεν καλὸν καιρὸν, διαφορετικὰ θὰ σὲ ἐπετοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν, πουλάκι μου, διὰ νὰ ἐξιλεώσω τὴν Ἀμφιτριαν· ὁποῦ ἀγαπᾷ τόσον τὰ καλὰ παιδάκια ὥσάν ἐσέ».

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ὁ μικρὸς Φρισκὲ εἶχεν ἐπιβασθῆ ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ Τρομπῶν τὸν εἶχε πάρει ἀπὸ κακὸ ἄμα ὁ ναυτόπαις τὸν ἔβλεπεν ἔτρεμεν ὅλος.

Διήλθον τοιοῦτοτρόπως ἡμέρας τινὰς καὶ ἡ *Ρόζα Μαρία* εὐθαρσῶς εἶχεν ὑπερβῆ τὸν πολικὸν κύκλον. Ἄλλ' ὅταν ἔφθασε παρὰ τὰς νήσους Λοφόνδε, κατελήφθη ὑπὸ ἀνέμου τόσον αἰφνιδίου καὶ ὀρμητικοῦ, ὥστε τὸ καλλίτερον πλοῖον δυσκόλως θὰ ἀντίστατο εἰς αὐτόν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Βλονδὰ εὐρίσκετο κατὰκοίτος εἰς τὸν κοιτωνίσκον τοῦ πάσχων ὑπὸ ἰσχυρᾶς νόσου, ἥτις τὸ πρῶτον τὸν εἶχε προσβάλει εἰς ἕν του ταξιδίου εἰς Γροενλανδίαν. Ὁ Μαρσέλ διέταξε νὰ μαζεύσωσι τὰ ἱστία καὶ νὰ ἀναχωρῶσιν τὸ πλοῖον. Ἀντὶ τῆς ὥς ἥχος μετᾶλλου ἡ ἰσχυρὰ καὶ σταθερὰ φωνή του ἐν τῷ μέσω τοῦ θορύβου καὶ τῶν μυκηθμῶν τῆς τρικυμίας καὶ ἐκάστη διαταγή του ἀκριβῆς καὶ καθαρά προέδιδεν ἐμπειρίαν ἄμα ναύτου καὶ αὐθεντίαν ἀρχηγοῦ.

«Ἄς ποῦμε τὴν ἀλήθειαν, ἔλεγεν ὁ Τρομπῶν ἀναβαίνων εἰς τὰ σχοινία τῶν ἱστῶν, ἐκεῖνος ὁ παλαιοῦποπλοίαρχος δὲν κυβερνᾷ ἄσχημα. Ἀλλὰ... μὲ προσέβαλε ἐκεῖνο τὸ βράδυ καὶ θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ. Θὰ... μοῦ... τὸ... πλη...ρώσῃ..» ἐπιθύριζε σφίγγων σπασμωδικῶς τὸ κοντόσχοινον τοῦ μέσου ἱστίου, ὥς ἂν ἐσφιγγε μὲ τὰς σιδηρὰς του χεῖρας τὸν λαίμῳ τοῦ υποπλοίαρχου.

Με ὅλην τὴν ἱκανότητα τοῦ Μαρσέλ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην ἀπώλεσεν ἡ *Ρόζα Μαρία* τὸν πρὸς τὴν πρῶραν πλάγιον ἱστὸν της καὶ τὴν λέμβον της. Τοιαῦται ἀπώλειαι ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου τάχιστα ἐπανορθοῦνται, τὰ ἐμπορικὰ ὁμῶς οὔτε ἄνδρες πολλοὺς ἔχουσιν οὔτε ἱκανὸν ὕλικόν πρὸς τοῦτο. Εὐτυχῶς ἐκόπασε μετ' ὀλίγον ἡ τρικυμία καὶ τὸν ἄνεμον, ὅστις ἀκατάσχετος ἔπνεεν ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ Βορρᾶ, διεδέχθη ἡρεμὸς νότιος ἄνεμος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ *Ρόζα Μαρία* ἠγκυροβόλοι πρὸ τοῦ Χάμπερφεστ. Ἐκθαμβοὶ ἐδείκνυν πρὸς ἀλλήλους οἱ ναῦται τὴν βορειοτάτην ταύτην πόλιν, περὶ ἧς τόσα διελέγοντο ἀφ' οὗτου εἶχον καταλίπει τὴν Δουνκέρκην καὶ ἧς ἐν τῇ ἀμαθείᾳ των εἶχον πλάσει κατ' ἑαυτοὺς θελκτικωτάτην εἰκόνα.

Ἐν τῷ πλήθει τῶν ὄντων, ἅτινα κατέχουσι

τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, μόνος ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζῇ εἰς πάντα τὰ κλίματα, εἰς τὰς θερμὰς τῆς διακεκαυμένης ζώνης καὶ εἰς τοὺς φοβεροὺς χειμῶνας τῶν βορείων χωρῶν· σημεῖον καὶ τοῦτο τῆς ὑπεροχῆς του. Τὰ ἄλλα ζῶα δὲν δύνανται ἐπὶ πολὺ ν' ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τοῦ σημείου, ἐνθα ἡ φύσις τὰ ἔταξε καὶ αὐτὰ δὲ τὰ μᾶλλον ἀποδημητικὰ ὑπείκουσιν εἰς ὀρισμένους τινὰς νόμους διέποντας τὰς ἀποδημίας των. Ὁ ἄνθρωπος παντοῦ δύναται νὰ κατασκευάσῃ τὴν καλύβην του ἢ νὰ πῇξῃ τὴν σκηνὴν του. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν εἰς στέγην καὶ εἰς βασιλείον τὴν γῆν.

Ἀλλὰ καθὼς ὁ φυσιοδίφης ὀρίζει εἰς τὰς κλίμας τῶν ὀρέων καὶ εἰς τὰς βορείους ἀκτὰς ἔσχατά τινα πέρατα τοῦ φυτικού ἐδάφους, οὕτω δύναται τις λογικῶς νὰ ὀρίσῃ εἰς τοὺς διαφόρους τόπους πέρας τι καὶ ὅριον εἰς τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει ὁ ἄνθρωπος τοῦ νὰ ἐγκληματίζεται.

Εἰς δύο σημεία λίαν ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα ὑπάρχουσι δύο πόλεις, αἵτινες εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ὀρίου, τὸ ὅποιον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ· τὸ Κέρο-δι-Πάσκο καὶ τὸ Χάμπερφεστ. Τὸ Κέρο-δι-Πάσκο κεῖται ὑψηλὰ ὡς φωλεὰ κόνδωρος ἐπὶ τῶν Ἀνδεων 13, 673 πόδας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, τόσον ὑψηλὰ, ὅσον ἡ κορυφή τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, τὸ δὲ Χάμπερφεστ κεῖται πέραν τῆς 70 μοίρας πλάτους, 49 $\frac{1}{2}$ μοίρας ἐντεῦθεν τοῦ ἀρκτικού πόλου.

Τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ πολύτιμα μέταλλα, ἡ αὐρὶ sacra fames κατὰ τὸν χρυσοῦν Ὀράτιον, προσεῖλκυσε πλῆθος ἐργατῶν καὶ μαστευτῶν παρὰ τὸ περὺβιανὸν ἐκεῖνο ὅρος, ὅπερ οἱ Ἰνδοὶ ὠνόμασαν Puna, τοῦτέστιν ἐρημωμένον.

Τῆς ἀλυσίας τὰ προϊόντα προσεῖλκυσαν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Φαλαίνης (Hvalöe), ἐπὶ ἀγόνων ἐδάφους, παρὰ τοὺς πόδας ὀρέων γυμνῶν πάσης φυτείας, πλησίον εἰς τοὺς παγετῶνας τῆς Σεϊλάνδης, ἑκατοντάδας τινὰς γενναίων λεμβούχων καὶ τινὰς οἰκογενεῖας ἐμπόρων. Οἱ μὲν ἔκτισαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναμέσον τῶν βράχων τὰς ξυλῖνας καλύβας των, οἱ δὲ τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐργαστήριά των. Ἐπειτα ὠκοδομήθη ἐκκλησία ἐν τῷ μέσω τῶν οἰκημάτων καὶ ἱερῆς, πρὸς ὃν πληρώνουσιν οἱ ἀλιεῖς τὸ δέκατον τῆς ἀγρᾶς των, διδάσκει εἰς τὸ ἀπόκεντρον ἐκεῖνο τῆς γῆς μέρος τοῦ Εὐαγγελίου τὰ δόγματα.

Τὸ θέρος, ἐπὶ δύο περίπου μῆνας, εἶνε ζωηροτάτη ἡ μικρὰ πόλις. Τότε φθάνουσιν ἐκεῖ πλοῖα ῥωσσικά, νορβηγικά, δανικά, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγγλικά, ἅλλα μὲν προσερχόμενα ἐκ Σπιτζεβέργης μὲ φορτία ὀνίσκων καὶ γουναικῶν, ἅλλα δὲ καταφθάνοντα μὲ εὐρωπαϊκὰ προϊόντα, τὰ ὅποια ἀνταλλάσσουν ἀντὶ ἐμπορευμάτων τῶν βορείων ἐκείνων χωρῶν. Καὶ τότε εἶνε λίαν ἀπησχολημένοι οἱ ἐμποροὶ καὶ ἀκούει τις εἰς τὸν λιμένα καὶ

εἰς τὰ οἶνοπωλεία νὰ ἀντηχῶσι γλῶσσαι παντοῖαι ὥς εἰς τὸν πύργον τῆς Βαβέλ.

Καὶ συνάμα ἡ ψυχρὰ ἐκείνη γῆ τοῦ Βορρᾶ φαίνεται ὡς ἂν ἐπεζῆται νὰ στολισθῇ ἵνα ὑποδεχθῇ τοσοῦτους ξένους. Δὲν δύνανται μὲν αἱ κορυφαὶ τοῦ Σέϊλανδ ν' ἀποτινάξωσι τὸν λευκὸν μανδύαν, ὅστις τὰς περιβάλλει, οὐδὲ ἡ Τύβεφειλδ νὰ κοσμήσῃ ἐαυτὴν μὲ γλοάζουσιν φυτεῖαν, διότι οὐδεμίαν φυτικὴν γῆ ἐπικάθεται ἐπὶ τῶν γρανιτικῶν ὄχθων τῆς, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου ἀντανακλῶσιν αἱ χιονοσκεπεῖς ἄκραι καὶ φαίνονται ὡς ἀργυραὶ θόνοι. Λάμπει ἡ μαύρη τῆς Τύβεφειλδ ἐπιφάνεια ὡς ἀπέραντον ἔλασμα βασάλτιδος, ἡ θάλασσα εἶνε κυανῇ ὡς ἐλβετικὴ λίμνη, τὰ δὲ οἰκήματα καὶ ἡ ἐκκλησία, κεκονιαμένα μὲ ὄχραν, νομίζεις ὅτι εἶνε πορφυρᾶ. Καὶ εἰς τῆς κοιλάδος τὰ κολπώματα—ἰδὲ—αἱ μικρόκορμοι σημῦνται ὑψοῦσι ζωηραὶ τοὺς κλαδίσκους των ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους καὶ καλύπτονται μὲ φύλλα καὶ φαίνονται ὡς νὰ ἔχαιρον διότι τὸ θάλλος τὰς ζωογονεῖ, διότι τὰς φωτίζει τὸ φῶς μετὰ τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ χειμῶνος. Παρέκει παρὰ τὸν λιμένα—ἄκουσον—ἐν τῷ μέσῳ τῶν τραχεῶν κραυγῶν τῶν ναυτῶν διακρίνονται αἱ ἡχηραὶ φωναὶ τῶν ἐμπόρων· ἔτι πλέον, διακρίνεται γλυκὺς καὶ δροσερὸς ψίθυρος· εἶνε μικρὸς βῦαξ, ὅστις ὀρμητικὸς καταβαίνει διὰ τῶν τραχυτήτων τοῦ βουνοῦ, πηδᾷ ὡς χαρωπὸν παιδίον ἐπὶ τῶν βράχων καὶ μαλακὰ ῥέει πρὸς τὴν θάλασσαν ἐντὸς μικρᾶς κοίτης, τὴν ὅποιαν παρυφαίνουσι πρασίνῃ πόα καὶ μυσσωτίδες.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθέων καὶ τῶν θάμνων ἔχουσιν ἐμβληματικὴν τινα ἱστορίαν καὶ σημασίαν. Ὁ ἄνθρωπος βλέπων αὐτὰ φνόμενα πλησίον του, τὰ συνέδεσεν, ἀναλόγως τῆς ἐαυτῶν φύσεως, πρὸς τὴν χαρὰν του ἢ πρὸς τὴν λύπην του. Τὸ κρίνον τὸ ἐδόξασεν ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ ἱστορία τῆς Γαλλίας, τὸν λωτὸν τὸν κατέστησαν ἱερὸν οἱ Ἰνδοὶ, τὸ ρόδον, τὸ σύμβολον τοῦ ἔρωτος, τὸ ἔψαλλεν ὁ Ἀνακρέων καὶ οἱ Πέρσαι ποιηταί, ὁ ὑάκινθος καὶ ἡ ἀνεμώνη ἔχουσι μακρὰν ἐν τῇ μυθολογίᾳ παράδοσιν, ὁ κυπάρισσος, τὸ δεινρολίβανον καὶ ἡ πεύκη εἶνε πένθους σύμβολα, τὸ γαρύφαλλον καὶ ὁ νάρκισσος ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἐν τοῖς ἄγροῖς εὐδαιμονίαν καὶ ἡ τολὺπη τῶν Ὀλλανδῶν τὸ ἐμπόριον.

Οἱ Φινλανδοὶ δὲν παύουσιν ἀνυμνοῦντες εἰς τὰ ἀφελῆ των ποιήματα τὴν σημύδα, ἂν ἔχωσι δὲ ποιήσιν οἱ Γουαρανοὶ οἱ οἰκοῦντες τοῦ Ὀρενῶκου τὰς ὄχθας τί δὲν θὰ λέγωσι τάχα πρὸς ἐξύμνησιν τοῦ δένδρου ἐκείνου, ὕπερ ἐδωρήσατο εἰς αὐτοὺς ἡ Θεία Πρόνοια ὡς μοναδικὸν σχεδὸν μέσον ὑπάρξεως;

Ἐχει καὶ ἡ μυσσωτὶς παράδοσιν, τρυφερὰν καὶ μελαγχολικὴν ἐν Γερμανίᾳ παράδοσιν. Ὡραία κόρη, καθ' ἣν σιγὴν ἀφαρπασθεῖσα ὑπὸ χειμάρρου ὀρμητικοῦ ἐπνίγετο, ἔρριψε πρὸς τὸν ἑρασθέντην τὸ

ἄνθος τοῦτο κραυγάζουσα· «μὴ με λησμόνει!...» Δίκαιον ἔχουσιν οἱ πιεζόντες εἰς τὴν παράδοσιν ταύτην. Ἀπὸ τῶν ὄχθων τῶν βυακίων μας μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν Ἀλταίων, μέχρι τῶν πάγων τοῦ Βορρᾶ, παντοῦ τὸ τρυφερὸν ἀνθύλλιον προσβλέπει πρὸς τὸν ὁδοιπόρον μὲ τοὺς μικροὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς του καὶ φαίνεται ὡς νὰ τῷ λέγῃ «μὴ λησμόνει τὴν γεννέτειραν γῆν σου καὶ τοὺς φιλάτους, οὓς ἐκεῖ ἀφῆκας». Φυσιολογίᾳ τις διηγείται ὅτι μετὰ τὴν ἐν Βατερλῶ μάχην ἄπειροι μυσσωτίδες ἐφύησαν αἵφνης ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνης, ἣν τόσον αἷμα εἶχε ποτίσει. Καὶ ἐν ᾧ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ οἱ στρατηγοὶ διώρθωνον τὸν χάρτην τῆς Εὐρώπης, τὸ συμπαθὲς ἀνθύλλιον ἐκόσμει μὲ τοὺς γλαυκοχρῆστους τοῦ κάλυκας τὸν τάφον τοῦ στρατιώτου καὶ ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸν ἀπαίσιον τόπον, ὡς τις μελωδία τοῦ Θωμᾶ Μοῦρ, ὡς τι ἄσμα τοῦ Δελαβίγν· «μὴ λησμονεῖτε ἐκείνους, οἵτινες ἀπέθανον ἐνταῦθα, ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ ἔθνους των!»

Διὰ τοῦτο πόσον παντοῦ καὶ παρὰ πάντων εἶνε ἀγαπητὸν τὸ μικρὸν ἄνθος! Μόνοι οἱ βοτανικοὶ τὸ ὀνομάζουσι μὲ τὸ χονδρὸν ὄνομα, τὸ δηλοῦν τοῦ μῦθος τὰ ὅσα· οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὸ ἀποκαλοῦσι μὲ συμπαθέστερον ὄνομα. Αἱ ξανθαὶ κόραι τῆς μελαγχολικῆς Γερμανίας τὸ ὀνομάζουσι «μὴ με λησμόνει» (Vergissmichnicht), τὰ δὲ ἄλλα ἔθνη μεταφράζουσι τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἰδίας γλώσσης.

Κατὰ τὴν ὥραν ὅμως τοῦ ἔτους, καθ' ἣν τὸ πλοῖον τῆς Δουνκέρκης ἐφθάνει εἰς Χάμμερφεστ, οὐδεμίαν μυσσωτὶς δὲν ἐφαίνετο εἰς τῶν ποταμίων τὰς ὄχθας, οὐδεμίαν σημύδα δὲν ἐπρασίνιζε. Ὁ χειμὼν, ὁ βαρὺς καὶ ἐπίμονος χειμὼν, περιέσφιγγεν ἔτι τὴν βορείαν κωμόπολιν εἰς τὰς ψυχρὰς ἀγκάλας του. Ἦτο σκοτεινὴ ἡ θάλασσα, οὐρανόος οὐρανός, χιονοσκεπαστος ἡ γῆ. Αἱ ἡμέραι μόνον ἤρχιζον νὰ γαίνωνται μεγαλήτεραι καὶ οἱ κάτοικοι μετὰ χαρᾶς ἐχαιρέτιζον τὴν ἐκ νέου ἐμφάνισιν τοῦ φωτός, ὕπερ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τοὺς εἶχε καταλίπει.

Ἦδη τὰ ἀλιευτικὰ πλοῖα εἶχον ἐκπλεύσει διὰ τὴν Σπιτζεβέργην. Τὰ ξένα δὲν εἶχον φθάσει ἀκόμῃ· οἱ ἔμποροι μὴ ἔχοντες ἐργασίαν ἔμενον οἴκοι, περιμένοντες δὲ τὸν καλὸν καιρὸν διημέρευον παίζοντες τὰ χαρτία. Ἦτο μελαγχολικὴ καὶ σιγὴ ἡ μικρὰ πόλις. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μόνον ἔβλεπέ τις ἐνίοτε οἰκογένειαν Κουαινέρων ἢ Λαπώνων ἐκ τῶν περιχώρων, ἥτις ἤρχετο νὰ πωλήσῃ δέρματα ταρανδῶν, ἀλλ' ἐνίοτε ἄφινε τὸ φορτίον εἰς τὰ οἶνοπωλεία.

Ἦ ἀπροσδόκητος ἄφιξις τοῦ ὠραίου πλοίου τῆς Δουνκέρκης ἀφύπνισεν αἵφνης τὸ ναρκωμένον Χάμμερφεστ. Οἱ ἔμποροι ἔσπευσαν ν' ἀνοίξωσι τὰ καταστήματά των, αἱ οἶνοπώλιδες παρέταξαν οἰκίας οἶνοπνεύματος καὶ πόρτες, ὁ λιμενάρχης ἐκπληρῶν καὶ τελώκου καθήκοντα ἐνεδύθη τὴν

ἐπίσημον στολήν του καὶ ἐπέβη τῆς *Ρόζας Μαρίας*. Μετ' ὀλίγον ὤλαι αἱ γυναῖκες τῆς μικρᾶς πόλεως προέβηλον εἰς τὰ παράθυρα διὰ νὰ ἴδωσι διερχομένους τὸν Βλονδῶ καὶ τὸν Μαρσέλ, οἵτινες διηυθύνοντο πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σπάρμαν, τοῦ δραστηριωτέρου ἐμπόρου καὶ κυριωτέρου τραπεζίτου τοῦ Φίνμαρκ.

Οἱ δύο ναυτικοὶ ὠδηγήθησαν εἰς ἐπιμελῶς εὐπρεπισμένην αἴθουσαν, ὁποῖαν δὲν θὰ ἀπηξίου οἰοσδήποτε κτηματίας τῆς Γαλλίας. Τῆς βιομηχανίας τὰ προϊόντα εἰσελεύονται καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐκ φύσεως πτωχὰς χώρας διὰ τοῦτο ἐβλεπέ τις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κ. Σπάρμαν τοὺς τοίχους κατὰλλήλως ἐστολισμένους διὰ χαρτίνων ταπήτων, αὐλαίας ἐκ μαλλίνου δαμασκηνοῦ ὑπὸ χρυσομένον γείσωμα, ἀνάκλιντρα καὶ λαμπρὰς ἑδρας. Εἰς τὴν γεγυμνωμένην ἐκείνην γῆν τοῦ Ηναλοῦ παρὰ τὴν παγωμένην θάλασσαν οἱ ξένοι μετ' ἐκπλήξεως εὗρισκον συνηγμένα ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ εἶδη τῆς πολυτελείας διαφόρων ἀπομεμακρυσμένων χωρῶν. Αἱ ἑδραι ἦσαν κατασκευασμέναι ἐκ καρδιᾶς τῶν Ἀντιλλῶν ὑπὸ σουηδοῦ ἐπιλοποιοῦ, τὰ χαρτιά τὰ ἐνεῖδει ταπήτων κοσμοῦντα τοὺς τοίχους εἶχον χρωματισθῇ ἐν Γαλλίᾳ, αἱ δὲ αὐλαὶ ἦσαν προϊόντα βιομηχανικῶν καταστημάτων τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Γερμανίας. Πάντα δὲ ταῦτα ἄδροις ἀνθρώμασιν εἶχον μετακομισθῇ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μέχρι τῆς Δρόνθειμ καὶ ἐκείθεν ἀποσταλῇ διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅπερ καθ' ἕκαστον θέρος ἀποπλέει διὰ τὸ Βόρειον ἀκρωτήριον.

Χάρις εἰς τὰ ἐξωτικά ταῦτα προϊόντα ἡ αἴθουσα τοῦ Κ. Σπάρμαν εἶχε χαρακτῆρα διακεκριμένον· λιθογραφικαὶ τινες εἰκόνες ἦσαν πρὸς τοῦτοίς ἐκεῖ ἀνηρτημέναι παριστάνουσαι σκηνὰς τοῦ λαπωνικοῦ βίου, μία προσωπογραφία τοῦ Βερναρδότου, ἄλλη τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ ΙΒ'. Ἡ ὁροφὴ ἦτο χαμηλὴ ἵνα προφυλάσσεται κάλλιον ἡ αἴθουσα ἀπὸ τοῦ ψύχους, πρὸς τοῦτο δὲ ὑπῆρχεν ἡ μεγάλη θερμάστρα καὶ διπλὰ παραθυρόφυλλα. Διεκρίνοντο δὲ εἰς τὰ παράθυρα καὶ τεχνητὰ ἄνθη δι' ἐλλειψιν φυσικῶν, τῶν ὁποίων τὴν βλάστησιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐκόλυε τὸ κλίμα.

Ὁ Κ. Σπάρμαν ὑπεδέξατο τοὺς δύο ναυτικούς μετὰ τῆς ἐγκαρδίου ἐκείνης εὐγενείας τῆς χαρακτηριστικῆς τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῖς ἀπέτεινε γαλλιστὶ τὸν λόγον.

Πρὸ τοῦ δυνηθῶσι νὰ ἐξηγήσωσι πρὸς τὸν τραπεζίτην τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεώς των, οἱ δύο φίλοι ἠναγκάσθησαν πρῶτον νὰ παρακαθῇσιν εἰς τὴν τράπεζαν.

«Εἶνε συνήθεια τοῦ τόπου μας, τοῖς εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης μειδιῶν· τὸ αἰμά μας ῥέει θραδύτερον ἢ τὸ τῶν κατοικῶν τῆς Μεσημβρίας, διὰ τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ ἐνεργοποιῶμεν. Εἰς οἷον ἀνδῆποτε οἰκίαν τῆς πόλεώς μας καὶ ἂν παρου-

σιασθῇτε, θὰ σᾶς προσφέρωσι πρῶτον τὸν ωτικὸν τι ποτόν».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἔδωκε τὰς ἀναγκαίαις διαταγὰς σιγαλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν περιμένοντα ὑπρέτην.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ ὑπρέτρια ἔφερεν ἐπὶ τῆς τραπεζῆς φέτας καπνιστοῦ σολομοῦ, γλώσσας ταρανδῶν καὶ χαβιάριον, ἔπειτα δὲ ἦλθεν αὐτὴ ἡ κόρη τοῦ Κ. Σπάρμαν καὶ προσέφερε πρὸς τοὺς ξένους πόρτερ καὶ οἶνον τῆς Μαδέρας καὶ μετὰ τοῦτο ἀπεχώρησε.

Οἱ βόρειοι λαοὶ διετήρησαν τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ἀρχαίας φιλοξενείας. Οἱ Ῥῶσοι ἐξυμνοῦσιν εἰς τὰ δημοτικὰ των ἄσματα τὴν προσφορὰν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἄλατος (χλιεμπ'ι σάλ), οἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μουονίου οἰκοῦντες Φλαμανδοὶ, ὅταν τὰ γεωργικὰ των ἔργα τοὺς ἀναγκάζωσι νὰ καταλείψωσι τὰς κατοικίας των, ἀφίνουσιν ἀνοικτὴν τὴν θύραν καὶ παρὰ τὴν ἐστίαν ἐναποθέτουσι γάλα καὶ ἄρτον διὰ νὰ φάγῃ ὁ ξένος, ὅστις ὁδοιπορῶν ἤθελε διέλθῃ ἐκεῖθεν. Ἐκεῖ, ἔνθα εἶνε βαρὺ τὸ κλίμα καὶ ἄγονος ἡ γῆ, ὁ δὲ πληθυσμὸς ὀλίγος καὶ ἀραιὸς, ὁ ἄνθρωπος ζωηρότερον συναισθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ἀλληλοβοηθείας. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου, λέγει τὸ Χάβερμαλ, τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο ἰσλανδικὸν ποίημα, ὅπερ οἱ παλαιοὶ Σκανδιναυοὶ ἀπέδιδον εἰς τὸν ὑπέρτατον θεόν των, τὸν Ὅδιν.

Ἀφ' οὗ οἱ δύο φίλοι μας ἔπιον ἀρκούντως, καὶ ἐκάπνισαν σιγάρα τοῦ Ἀμβούργου, ἔλαβεν ὁ Βλονδῶ τὸν λόγον καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν αἰτήσεις τινὰς, ἃς ἐκεῖνος ἤκουσε μετὰ προσοχῆς, ἔπειτα δὲ ἀπήντησεν·

—Εὐχαρίσως θὰ σᾶς προμηθεύσω πᾶν οὐτινος ἔχετε ἀνάγκην ἵνα ἐπισκευάσῃτε τὸ πλοῖόν σας. Εὐτυχῶς δὲν στερούμεθα ὕλικου, ἐργάτας μόνον πολλοὺς δὲν ἔχομεν καὶ πιθανὸν εἶναι νὰ μὴ τελειώσῃ πολὺ ταχέως ἡ ἐπισκευή. Ὡς πρὸς τὸν πλότον, τὸν ὁποῖον θέλετε, δὲν ὑπάρχει ἔως ἀπὸ ἐδῶ μέχρι τοῦ Βέργεν καλλίτερος τοῦ γηραιοῦ Λάξ. Ἀπὸ τινων ἐτῶν ὁ γέρων Λάξ κἀννει τακτικὰ καθ' ἕκαστον θέρος τὸ ταξείδιον τῆς Σπιτζεβέργης. Κἀνεὶς δὲν γνωρίζει καλλίτερά του τὰς ἀκτὰς ἐκείνας, ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν θὰ δυνηθῇτε νὰ συνεννοηθῇτε μετ' αὐτοῦ.

—Καὶ διὰ τί; ἠρώτησεν ὁ Βλονδῶ. Ἄν πρόκειται περὶ χρημάτων, ἔχω διαταγὰς νὰ μὴ ἤμαι φειδωλός.

—Τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων, ἀπήντησεν ὁ τραπεζίτης, εἶνε δευτερεύον. Ὁ Λάξ δὲν ζητεῖ πολλὰ χρήματα οὔτε ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, ἀλλ' ἔχει ἄλλην τινὰ ἀπαίτησιν, εἰς ἣν πολὺ ἐπιμένει. Δὲν ἐννοεῖ νὰ ταξειδεύσῃ ἂν δὲν ἔχῃ μετ' αὐτοῦ τὴν κόρην του.

—Ποίαν ἡλικίαν ἔχει ἡ κόρη σου;

—Εἶνε εἴκοσι ἐτῶν περίπου.

—Είκοσι! ἐψιθύρισεν ὁ πλοίαρχος. Ὅχι, ὄχι! ἀδύνατον εἶνε νὰ τὴν παραλάβωμεν μαζί μας. Εἶνε ἀνάρμοστον νὰ ἔχωμεν μίαν νέαν εἰς τὸ πλοῖόν μας. Ἄν ἦτο μικροτέρα καλὰ, ἀλλὰ εἴκοσι ἐτῶν! . . . ἀδύνατον.

—Ἐννοῶ πολὺ καλὰ τοὺς δισταγμούς σας, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπάρμαν. Οἱ ἄλιεῖς μας οἵτινες ἐξέπλευσαν πρὸ τινων ἐβδομάδων εἶχον τὴν αὐτὴν ἰδέαν. Κἀνεῖς δὲν ἠθέλησε νὰ συμπαράλθῃ τὸν Λάξ μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἂν καὶ πάντες ἀνομολογοῦσι τὴν μεγάλην του ἐμπειρίαν.

—Ἀλλὰ τί ἰδέα εἶνε αὕτη πάλιν τοῦ γέρω Λάξ νὰ ἔχῃ αἰωνίως τὴν κόρην του μαζί του!

—Εἶνε παράδοξος ἀληθῶς, ἀλλὰ προέρχεται ἐκ πατρικῆς φροντίδος, τὴν ὁποῖαν πρέπει τις νὰ σεβασθῇ.

—Φοβεῖται μήπως ἀναπτυχθοῦν τίποτε αἰσθημάτων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του;

—Καθόλου. Ἡ δεσποινὶς Καρίνα (οὕτως ὀνομάζεται) εἶνε τύπος φρονήσεως καὶ ἀρετῆς.

—Λοιπὸν;

—Ὁ Λάξ συνοικεῖ μὲ τὴν ἀδελφὴν του, χήραν ἄκληρον. Ἡ ἀξιόλογος αὕτη γυνὴ ἀγαπᾷ καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἀνεψιάν της· ἠδύνατο λοιπὸν ἡ δεσποινὶς Καρίνα νὰ μένῃ ἐδῶ χωρὶς ὁ πατὴρ της νὰ ἔχῃ τὸν παραμικρὸν φόβον. Ἀλλ' ἰδοὺ τί τρέχει. Ἡ δεσποινὶς Καρίνα εἶνε πολὺ ἀδυνάτου κράσεως, ὁ δὲ Λάξ, ὅστις ὑπεραγαπᾷ τὴν μονογενῆ του θυγατέρα, φοβεῖται πολὺ μήπως πάθῃ τι διότι καὶ ἡ μήτηρ της ἀπέθανε νέα. Ἀνεγνώσε δὲν ἤξεύρω ποῦ ὅτι τὰ ταξίδια πρὸς τὰ βόρεια μέρη καὶ ὁ ψυχρὸς ἀὴρ ἐνδυναμοῦσι τὰς λεπτοφυεῖς κράσεις. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ ἦνε Σουηδὸς, ἤλθε καὶ ἀποκατεστάθῃ εἰς τὴν πόλιν μας. Τώρα νομίζει πάλιν ὅτι τὸ κλίμα τοῦ Χάμμερφεστ εἶνε σχετικῶς θερμὸν, ὅτι ἐκνευρίζει καὶ θέλει νὰ ὀδηγήσῃ τὴν κόρην του εἰς τοὺς πάγους τῆς Σπιτζεβέργης.

—Εἶνε πράγματι, εἶπεν ὁ Μαρσέλ, λίαν συγκινητικὴ ἡ ἰδέα αὕτη τοῦ γηραιοῦ πατρὸς, νομίζω ὅμως ὅτι εἶνε λανθασμένη. Ἐξ οἴκου πρὸς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν ἔπρεπε νὰ τὸν μεταπέσωμεν, νὰ τὸν κάμωμεν νὰ νοήσῃ ὅτι πλανᾶται.

—Πολλάκις προσεπάθησα νὰ πράξω τοῦτο, εἶπεν ὁ τραπεζίτης, ἀλλ' εἰς μάτην. Οὐδὲν ἦτον θὰ προσπαθῆσω καὶ πάλιν. Ἐλθετε ἀπόψε νὰ συμφάγωμεν· μέχρις ἐκεῖνης τῆς ὥρας θὰ ἴδω τὸν Λάξ καὶ θὰ σὰς ἀναγγείλω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν μου.

—Ἀφ' οὗ εἶνε τόσον ἱκανὸς θὰ τῷ δώσω οἶαν δῆποτε ἀμοιβήν, εἶπεν ὁ Βλονδῶ.

—Καὶ ἐγὼ πολὺ θὰ χαρῶ, προσέθηκεν ὁ Μαρσέλ, ἂν μάθω ὅτι ἐφωτίσθη περὶ τῶν καθηκόντων τῆς καρδίας του.

—Καὶ ἐγὼ ἐπίσης θὰ χαρῶ, εἶπεν ὁ Κ. Σπάρμαν, διότι καὶ αὐτὸς καὶ ἡ κόρη του πολὺ μ'

ἐνδιαφέρουσι. Θὰ μεταχειρισθῶ ἔλην μου τὴν εὐγλωττίαν.

Οἱ δύο ἀξιωματικοὶ ἀπεχώρησαν εὐχαριστοῦντες τὸν ἔμπορον διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐγένειαν, ἣν πρὸς αὐτοὺς εἶχε δείξει.

Τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν ὁρισμένην ὥραν ἐπανήλθον. Ἡ τράπεζα ἦτο ἤδη ἐτοιμὴ χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς δεσποινίδος Σπάρμαν. Ἐπὶ μεγάλῃς ἀργιλλοπλαστοῦ λοπάδος πετεινὸς ἐψημένος ἐκάπνιζε καὶ εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς τραπέζης ἔλαμπον τὰ ἀργυρωμένα πώματα δύο φιαλῶν καμπανίτου. «Λοιπὸν!» ἀνέκραξεν ὁ Βλονδῶ, πλησιάζων πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν μετ' ἀσυνήθους ζωηρότητος.

—Λοιπὸν! ἀπήντησεν ὁ τραπεζίτης, δὲν ἔκαμα τίποτε. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἐπίμονος ὅσον ὁ διάβολος. Ὅχι μόνον δὲν μεταπείθεται αὐτὸς, ἀλλὰ κατάρθωσε νὰ πείσῃ καὶ τὴν κόρην του ὅτι θὰ ὠφεληθῇ εἰς τὴν Σπιτζεβέργην καὶ ἐπιμένει τώρα καὶ αὕτη πλείοτερον τοῦ πατρὸς της. Ἄν παραδέχσθε νὰ συμπαράλθῃτε τὴν κόρην του, ἀπαιτεῖ διὰ τὴν δεσποινίδα Καρίναν κατὰλληλον κοιτωνίσκον εἰς τὸ ὅπισθεν τοῦ πλοίου καὶ σὰς ζητεῖ πρὸς τοῦτοῖς νὰ παρακλήθῃται αὕτη μαζί σας εἰς τὴν τράπεζαν. Ὡς πρὸς τὸν ἑαυτὸν του δώσατέ του ὅ, τι θέλετε καὶ ἀναμίσχάτε τον μὲ τοὺς ναύτας, ἀδιαφορεῖ. Προσέθηκε δὲ ὅτι ἂν δὲν εὕρῃ ἐφέτος νὰ κάμῃ τὸ ταξίδιον αὐτὸ, θὰ ναυλώσῃ πλοῖον μόνος του τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ θὰ ὑπάγῃ τέλος πάντων εἰς τὴν Σπιτζεβέργην.

—Εἶνε λοιπὸν κεφάλι ἀγύριστο! ἐκραύγασεν ὁ Βλονδῶ. Ἄς εὕρωμεν ἄλλον πιλότον.

—Οἱ καλλίτεροι ἀνεχώρησαν. Μένουν δύο, εἰς τοὺς ὁποίους, ὁμολογῶ, δὲν ἔχω πολλὴν ἐμπιστοσύνην. Δὲν θὰ τοὺς προσελάβανον εἰμὴ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην.

—Κακὴ δουλειά! ἐψιθύρισεν ὁ πλοίαρχος· ἀκταὶ ἄγνωστοι.... ὕφαλοι.... διαταγὴ τοῦ Κ. Βανσκὲπ νὰ πάρωμεν πιλότον ὁπωςδῆποτε... καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ κόρη τοῦ γέρω Λάξ.... καὶ μέσα εἰς τὸ πλοῖον εἴκοσι πέντε ἄνδρες! Ἄ διάβολε! Πρὸ δολίγων ἐτῶν ἐταξίδευσεν εἰς τὸ Κάδιξ, εἶχα καὶ τότε μίαν γυναικα.... Ἐγὼ ἤξεύρω τί ἐτράβιζα, τί φροντίδας εἶχα ἕως ὅτου νὰ φθάσω... Ἀλλὰ, τέλος πάντων, τί λογῆς εἶνε αὐτὸ τὸ διαβολοκόριτσο;

—Θελκτικὴ, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπάρμαν. Ὁρραία, χαριτωμένη, μὲ καλὴν ἀνατροφὴν, μὲ διακεκριμένον ἐξωτερικόν, κομψή, ὁμιλεῖ λαμπρὰ τὴν γαλλικὴν. Ἐδῶ, ἂν καὶ ἦνε κόρη πιλότου, ἔλοι τὴν μεταχειρίζονται μὲ τὸ μεγαλῆτερον σέβας. Ἡ ἱστορία τῆς κόρης αὐτῆς εἶνε περιέργος, θὰ σὰς τὴν διηγηθῶ ἐξ αὐτῆς θὰ γνωρίσητε καὶ τὸν ἀκατάβλητον χαρακτῆρα τοῦ πατρὸς.

Ὁ Λάξ, ὡς σὰς εἶπον, εἶνε Σουηδός. Μικρὸς ἔτι εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολειμικὸν ναυτικὸν τῆς Σουηδίας. Ἦτο τριακοντούτης ὅτε εὐρέθη ἐπὶ πλοίου

τινος, ὅπερ ἐναυάγησε παρά τὰς νήσους Ἀλλάνδ. Τὸ πλήρωμα καὶ οἱ ἐπιβάται ἐδραμον πρὸς τὰς λέμβους. Ὁ Λάξ, ὅστις μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς εἶχε μείνει πιστὸς εἰς τὸ καθήκον του πλησίον εἰς τὸν πλοίαρχον, ἐρρίφθη τέλος εἰς μίαν λέμβον, ἀλλ' αὕτη ἦτο τόσον γεμάτη, ὥστε ἀφρεύκτως ἐμελλε νὰ βυθισθῇ διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς ἀνθρώπου ἀκόμῃ.

— «Ἐλεος! ἐφώναζε μὲ φωνὴν κατασπαράττουσαν εἰς ἐπιβάτης... δυστυχισμένη γυναῖκά μου.... παιδί μου!» Ὁ Λάξ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀπηλπισμένον. Ἦτο νεαρός τις κόμης καλούμενος Φέρσεν, ὅστις ὑπηρέτει ὡς ὑπολοχαγὸς εἰς τὸν πόλεμον τῆς Φινλανδίας καὶ τραυματισθεὶς ἐπανήρχετο εἰς τὴν Στοκχόλμην.

Ὁ Λάξ τὸν ἐλυπήθη καὶ ἀπεκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του «ἐγὼ δὲν ἔχω, ἀνέκραξεν, οὔτε γυναῖκα, οὔτε τέκνον», καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰ κύματα. Ἡ λέμβος ἤλαφρώθη, ἐσώθη.

Ἀλλὰ καὶ ὁ γενναῖος Λάξ δὲν ἤθελε ν' ἀποθάνῃ. Ζωηρὸς καὶ εὐκίνητος κατάρθωσε κολυμβῶν νὰ καταφθάσῃ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἐρημόνησόν τινα, ὅθεν ἀλιευτικὸν τι πλοίαριον τὸν ἐσώσε.

Ἐπανελθὼν μετὰ τινα χρόνον εἰς τὴν Στοκχόλμην ἀνεῦρε τὸν κόμητα Φέρσεν καὶ ἐνυμφεύθη τὴν κόρην τοῦ κηπουροῦ του. Τρία ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τῆς Καρίνας ἡ σύζυγος τοῦ Λάξ ἀπέθνησκε. Ἡ κόμηςσα, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Λάξ, ἐζήτησε τὴν μικρὰν Καρίναν, ὑποσχομένη νὰ τὴν ἀναθρέψῃ ὡς κόρην τῆς. Ὁ Λάξ δὲν ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ, ἡ κόμηςσα ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν τῆς. Δυστυχῶς δὲν ἐζῆσε πολλὰ ἔτη, ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκουσα δὲν ἐλησμόνησε τὴν Καρίναν καὶ τῇ ἐκληροδότησεν, ἂν ὅχι μεγάλην προίκα, τοῦλάχιστον ἱκανὸν ποσὸν ἵνα μὴ ὑποφέρῃ στερήσεις.

Ὁ Λάξ ἐν τούτοις περιέμενε προβιβασμόν. Προετιμήθησαν ἄλλοι κατώτεροί του καὶ αὐτὸς ὠρκίσθη ἅμα λήξῃ ἡ θητεία του νὰ καταλίπῃ τὸ πολεμικὸν ναυτικόν. Οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὸν μεταπέσῃ, οὔτε ὁ Κ. Φέρσεν.

Ἡ πικρία διότι τὸν εἶχον παραγκωνίσει, ὁ θάνατος τῆς κομῆσσης, ἡ ἀνησυχία του διὰ τὴν ἔκτοτε ἀδύνατον κρᾶσιν τῆς θυγατρὸς του, ἡ πεποίθησις ὅτι ψυχρότερον κλίμα θὰ συνέτεινεν εἰς τὴν ἐνδυνάμωσίν τῆς τὸν πειθηνάγκασαν νὰ ἔλθῃ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐδῶ. Καὶ ἐδῶ ἕμως ἂν καὶ προεχώρησε πλέον ἡ ἡλικία του δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἥσυχον βίον. Ἡρξισε τὰ ταξείδια τῆς Σπιτζεβέργης καὶ τώρα θέλει πάλιν νὰ πλεύσῃ ἐκεῖ διὰ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον ἠξεύρετε.

— Μὰ τὸν Θεὸν, εἶπεν ὁ Βλονδῶ, ὁ Λάξ εἶνε τίμιος καὶ γενναῖος ἄνθρωπος! Ἐπιθυμῶ νὰ τὸν γνωρίσω καὶ νὰ παραδεχθῶ ὅ,τι θέλει. Τί λέγεις, Μαρσέλ;

— Θέλω ὅ,τι ἀποφασίσετε, ἀπήντησε. Κατὰ

βάθος δὲ ἠσθάνετο πολλὴν συμπάθειαν διὰ τὸν Λάξ ἂν καὶ ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ταξειδίου τῆς θυγατρὸς του.

— Καλὰ, θὰ σκεφθῶμεν λοιπὸν μετὰ τὸ φαγητόν. Ὅπωςδὴποτε θέλω νὰ γνωρίσω τὸν Λάξ.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, εἶπεν ὁ Μαρσέλ.

— Πρὸ πάντων, προσέθηκεν ὁ πλοίαρχος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν, μὴ λησμονεῖτε τὴν ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου μας.

— Ὅχι, ὅχι. Αὐριον τὸ πρωὶ θὰ ἦνε ἔτοιμον τὸ ὑλικόν.

— Σὰς εὐχαριστῶ καὶ πάλιν καὶ καλὴν νύκτα!

— Καλὴν νύκτα! Εἶμαι πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— Λαμπρὸς τόπος! ἐπιθύριζεν ἀπερχόμενος ὁ Βλονδῶ, ὅστις ὅταν ἔπινε δύο φιάλας καμπανίτου, ἤθελε νὰ ἐναγκαλισθῇ, εἰ δυνατόν, ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος! λαμπροὶ ἄνθρωποι! περιποιητικοί!

XAVIER MARMIER

Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

*Ἐπὶ τῇ συνέχει.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Α'

Μόνιμος στρατός. (Ἰανουάριος τοῦ 1876).

4 τάγματα πεζικοῦ (ἐκ 4 λόχων ἑκάστον)	1920 ἄνδρες.
2 ἑλαί ἱππικοῦ	240 »
17 πεδινὰ κανονοστοιχία	1190 »
5 ὄρειναί »	350 »
1 τάγμα μηχανικοῦ (ἄνευ τῶν βαθμολόγων ἀξιωματικῶν)	300 »
1 τάγμα γεφυροποιῶν	300 »
1 στρατιωτικὴ ἀκαδημία.	

Διεύθυνσις τεχνικῶν καταστημάτων τοῦ πυροβολικοῦ.

(Κραγιουεβάτζ) (établissements techniques):

- 1.^{ον} Ὀπλοποιεῖον.
- 2.^{ον} Χωνευτήριον ὀρειχαλκίνων πυροβόλων καὶ σιδηρῶν βλημάτων.
- 3.^{ον} Ξυλουργεῖον, κιλλιβαντοποιεῖον, ἀμαξοπηγεῖον, σφυροκοπεῖον, ἐργαστάσιον κατασκευῆς δερματίνων εἰδῶν, ἵπποσκευῶν, ζευγοσκευῶν, ἡμιονοσκευῶν κτλ., πρίων ἀτμοκίνητος κτλ.
- 4.^{ον} Ἐργασάσιον διὰ τὴν κατασκευὴν σωλῆνων μεταλλίνων φυσιγγίων πεζικοῦ, πυροσωλῆνων βλημάτων τοῦ πυροβολικοῦ.
- 5.^{ον} Πυριτεχνουργεῖον 200 ἄνδρες.
- 6.^{ον} Σχολεῖον μαθητευομένων τεχνιτῶν.
- 7.^{ον} Πυριτιδοποιεῖον (Ἀστραγάρ).

Δύο μεγάλαι ἀποθήκαι πολεμικοῦ ὑλι-

κοῦ (Βελιγράδιον, Κραγιουεβάτζ), εἴκοσι καὶ μία ἀποθήκαι πυρίτιδος εἰς δεκατρία διάφορα σημεῖα τῆς χώρας.

1.^{ov} Ζευγίζεται διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμφοδίων.

2.^{ov} Διάφοροι κλάδοι στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ὀλικὴ δύναμις 5000 ἄνδρες μετ' ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἵππων.

Εἰς τὴν δύναμιν ταύτην μόναι οἱ πυριτεχνουργοὶ καὶ οἱ μαθητευόμενοι τεχνῖται περιλαμβάνονται, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τεχνῖται τῶν τεχνικῶν καταστημάτων τοῦ πυροβολικοῦ.

Σημείωσις.—Εἰς τὴν Οὐζιτζαν ὑπάρχει εἰδικὸν ἐργοστάσιον διὰ τὴν κατασκευὴν μαλλίων σκεπασμάτων πρὸς χρῆσιν τῶν στρατ. νοσοκομείων, ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑποσαγμάτων τῶν ἵππων.

B'

Στρατὸς κατὰ τὸ Ἥγ. Διάταγμα τῆς 12 Ἀπριλίου.

Ἀττ. Μοῖρα παρὰ τὸν Δρίνον ποταμὸν πρὸς τὰ σύνορα τῆς Βοσνίας, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Βαλλέβορ.

α.^{ov} 13 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 5 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικὸν ἀπαρτιζόμενον ἐκ 12 ὀρεινῶν καὶ 16 πεδινῶν τηλεβόλων.

δ.^{ov} 1 τάγμα μηχανικοῦ. Μία πλήρης γεφυροσκευή.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 ὀρεινὰ τηλεβόλα.

ς.^{ov} Ὀρισμένοι ἀριθμοὶ ἱατρῶν, φαρμακοποιῶν, κτηνιάτρων, νοσοκόμων, κλινῶν, ζευγιτῶν, διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμφοδίων, τῶν σιτίων, τῶν σκευῶν, κτλ., κλινονοποιῶν, ἀρτοποιῶν, τηλεγραφητῶν καὶ ταχυδρόμων.

Β² Μοῖρα παρὰ τὸν Δυτικὸν Μοράβαν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Τζατζάκ.

α.^{ov} 13 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 5 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικὸν ἐξ 24 πεδινῶν καὶ 8 ὀρεινῶν τηλεβόλων.

δ.^{ov} 1 τάγμα μηχανικοῦ.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 ὀρεινὰ τηλεβόλα.

ς.^{ov} Ὡς ἡ προηγουμένη Μοῖρα, πρὸς δὲ 1 λόχος γεφυροδοποιῶν.

Γ¹ Μοῖρα παρὰ τὸν Νότιον Μοράβαν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Κιουπρί.

α.^{ov} 12 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 5 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.

δ.^{ov} Τάγμα μηχανικοῦ.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.

ΤΟΜΟΣ Β'—1876.

ς.^{ov} Ὡς ἡ προηγουμένη Μοῖρα, μετ' γεφυροσκευὴν διὰ δύο γεφύρας.

Δττ. Μοῖρα πρὸς τὸν Τιμόκ ποταμὸν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Ζαϊτσαρ.

α.^{ov} 13 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 5 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.

δ.^{ov} 1 τάγμα μηχανικοῦ.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.

ς.^{ov} Τὰ λοιπὰ ὡς ἀνωτέρω, μετ' ἑκὴν μικρὰν γεφυροσκευὴν.

Εττ. Μοῖρα πρὸς τὸν Δούναβιν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Ποζαρεβάτζ.

α.^{ov} 14 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 6 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.

δ.^{ov} 1 τάγμα μηχανικοῦ.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.

ς.^{ov} Ὡς τ' ἀνωτέρω.

ΣΤτ. Μοῖρα κατὰ τὴν Σουμαδίαν (κέντρον τῆς Σερβίας), ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Κραγιουεβάτζ.

α.^{ov} 15 τάγματα πεζικοῦ.

β.^{ov} 7 ἵλαι ἱππικοῦ.

γ.^{ov} Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.

δ.^{ov} 1 τάγμα μηχανικοῦ.

ε.^{ov} Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.

ς.^{ov} Τὰ λοιπὰ ὡς ἀνωτέρω.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω ὁργανισμὸν τῆς 12 Ἀπριλίου ἀπαιτοῦνται 60 ἀξιωματικοὶ τῶν Γενικῶν ἐπιτελῶν. Δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν στρατὸν εἰμὴ μόνον 24.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τάγματα Ἴλαι Πυροβόλα Τάγματα
Πεζικοῦ Ἱππικοῦ Πεδινὰ Ὀρεινὰ Μηχανικοῦ

Α' Μοῖρα...	43	5	46	24	4
Β' Μοῖρα...	43	5	24	20	4
Γ' Μοῖρα...	42	5	36	—	4
Δ' Μοῖρα...	43	5	36	—	4
Ε' Μοῖρα...	44	6	36	—	4
ς' Μοῖρα...	45	7	36	—	4
	80	33	184	44	6

Γ'

Στρατὸς συμπληρωθεὶς κατὰ τὴν κινήσιν (mobilisation) καὶ ἐνισχυθεὶς μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου. Συνεκροτήθη τὴν 19^{ην} Ἰουλίου 1876.

HEZIKON

120 τάγματα πεζικοῦ ὀνομαστικῆς ἀνδρες
ὁργανικὴ δύναμις 120,000
ἔθελονται Σέρβοι καὶ Βούλγαροι 42,000

IPIKON

32 ἵλαι. Πραγματικὴ δύναμις 3,200

Ἐκ μεταφορᾶς 435,200

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Παρατάξεως:

24 κανονοστοιχίαι πεδιναί (τῶν 42 καὶ τῶν 4 λιτρῶν), ἐξ 8 τηλεβόλων ἐκάστη. Πυροβόλα ῥαβδ.	192	
21 κανονοστοιχίαι (τῶν 4 λιτρῶν) ἐλαφραί (τῶν ταξιαρχιῶν), ἐκ τεσσάρων πυροβόλων ἐκάστη	84	6,500
9 ὄρειναι, ἐκ τεσσάρων πυροβόλων ἐκάστη	36	
	312	

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Θέσεων:

Διαφόρων ὀγκῶν καὶ διαφόρων συστημάτων διὰ τὴν ἐξόπλιν τῶν ὁχυρωτικῶν ἔργων

250 ἕως 300

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

6 τάγματα καὶ λόχοι γεφυροποιοῦν 3,000

144,700

Οἱ ἀκόλουθοι τοῦ στρατοῦ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμοφοδίων, τῶν σκευῶν τῶν σιτιῶν, φορητῶν νοσοκομείων, καὶ οἱ διὰ τ' ἀρτοποιεῖα, νοσοκομεία κτλ. ὑπελογίσθησαν ἐπακριβῶς, ἢ δ' ἀναλογία τῶν διαφορῶν τούτων ἀπαραιτήτων κλάδων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὁμοῦ λαμβανομένων εἶναι 23 ἐπὶ ἑκατὸν μαχίμων. Οὕτως ἔξομεν

100 : 23 : : 145,000 : X καὶ X = 33, 350 στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσιν καὶ διαχειρίσιν αὐτῶν 25,000 τετραπύρακα ὅπλα καὶ συρόμενα ὑπὸ δύο ἵππων ἢ καὶ δύο βοῶν, ὥς καὶ 5,000 σαγματοφόρους ἵππους.

Τεχνίται τῶν τεχνικῶν καταστημάτων τοῦ πυροβολικοῦ	500	
Ἐργάται ὡς καὶ ἐργάτιδες καὶ κατὰδικοὶ διὰ τὴν κατασκευὴν φυσιγγίων	500	4000
Ῥάπτται, κατὰδικοὶ ῥάπτται καὶ ῥάπτται διὰ τὴν κατασκευὴν στρατιωτικῶν ἐνδυμασιῶν	4000	

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Μάχιμοι..... 144,700

Στρατιωτικοὶ ὑπαλλήλοι..... 35,350

180,050

Εἰς τούτους δὲ δὲν συμπεριλαμβάνονται οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ ὑπάλληλοι, ὥς καὶ οἱ τῶν πόλεων νυκτοφύλακες καὶ τελωνοφύλακες, οἵτινες ἐν Σερβίᾳ ἔχουσι στρατιωτικὸν ὄργανισμὸν.

ΠΑΝΟΣ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

Λοχαγεὶς τοῦ Πυροβολικοῦ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

Ἡ φύσις εἶχε προικίσει ἀφθόνως τὸν κόμητα Καποδίστριαν διὰ τῆς πνευματικῆς ἐκείνης εὐκινῆσας καὶ γοργότητος, ἥτις ἰδιόξει εἰς πάντας τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, καὶ οὐδεὶς ποτε δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ἔπραξε πᾶν τὸ κατ' αὐτὸν, ὅπως ἀναπτύξῃ τὰ δῶρα ταῦτα. Τὴν ἑλλειψιν μεγάλῃς παιδεύσεως κατάρθου νὰ ἀναπληροῖ δι' ἐνδελεχοῦς ἀναγνώσεως καὶ ἀσυνήθους μνήμης, ἥτις εἶχε πρόχειρον πάντοτε λόγιόν τι ἐκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων χρόνων. Ἐγγραφὴ μὲν δυσκόλως τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλ' ἐλάλει αὐτὴν ὅμως εὐχερῶς καὶ ταχέως. Ὅσακις ἐστερεῖτο ἐπιχειρημάτων, κατέφευγεν εἰς ἀξιώματα· πολλάκις δὲ τοῦ αἰσθήματος ἢ θερμότητος συνεκάλυπτε τὴν ἑλλειψιν πεποιθήσεως· τοῦναντίον ὅμως κατεῖχε τὴν ὑπέροχον ἐκείνην κοινωνικὴν εὐστοχίαν καὶ σύνεσιν, ἣν παρέχει ἡ ἐν αὐλαῖς ἀναστροφή, τὸ πανταχοῦ σπάνιον προτέρημα τοῦ ἐν δέοντι σιγᾶν καὶ ἀκοῦειν, καὶ πρὸ παντὸς ἀπίστευτον δεξιότητα νὰ προσαρμόζῃ τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, λαλῶν μὲν εἰς τὸν χωρικὸν περὶ τοῦ ποιμνίου του, εἰς τὸν ἱερέα δὲ περὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν πεπαιδευμένον περὶ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, καὶ εἰς τὰς κυρίας περὶ ποιήσεως. Ἐν γένει ἐγνώριζεν ὁ Καποδίστριας νὰ κολακεύῃ λεπτότατα τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐννοῶν δὲ, πόσον σπουδαῖον εἶνε τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἀρχόντος, καὶ ὅτι πολλάκις ἐν εὐκαίρῳ σεβαστότερον εἶνε κοινόν τι φῶρεμα ἢ στολαὶ καὶ παράστημα, ἐφαίνετο ἐν ἀπλουστάτῃ ἐνδυμασίᾳ περιπατῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Ναυπλίου, καὶ μόνον αὐτοῦ κόσμημα φέρων τὸ κυανοῦν περιλαίμιον, ὅπερ εἶχε κεντήσει αὐτῷ ἡ κυρία Εὐνάρ. Μόνον δὲ κατὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ὁδοιπορίαν τοῦ ἀπεφάσισε νὰ φορέσῃ στολὴν, ἀφοῦ συνεβούλευσε τοῦτο ὁ Κολοκοτρώνης, παρατηρῶν αὐτῷ, ὅτι ὁ λαὸς ἐγονυπέτει ἐνώπιον τοῦ προηγουμένου ἱππέως, ὃν ἐξελάμβανεν ὡς Κυβερνήτην ἕνεκα τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ ἀναβολῆς. Ἐν Ναυπλίῳ κατῴκει πενιχρὸν οἰκίσκον, σκοτεινὴν ἔχοντα τὴν αὐλὴν καὶ ξυλίνην τὴν κλίμακα· οὐδεμία δὲ ἔστατο πρὸ αὐτοῦ φρουρά, ὥς ἂν ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ ἦν ἡ καλλίστη προστασία τοῦ Κυβερνήτου. Τὸ κύριον κόσμημα τῆς πρὸς ὑποδοχὴν αἰθοῦσης τοῦ ἀπετέλει ὁ ἥλιος· κυκλικόν τι δὲ ἀνάκλιτρον καὶ ἐν γραφεῖον ἦσαν τὰ μόνα τῆς ἐπιπλα. Εὐχαρίστως ἐλάλει ὁ πρῶν ὑπουργὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου περὶ τοῦ λιτοῦ αὐτοῦ βίου. Πῶς εἶνε δυνατόν, ἔλεγε, νὰ τραπῶ εἰς τὴν πολυτέλειαν, ὅταν ἡ Ἑλλάς καταστρέφεται σχεδὸν ἐκ τῆς παντελοῦς τῆς πενίας; Οὕτω δὲ καὶ ἡ δαίαιτα αὐτοῦ ἦν ἀπλουστάτη. Ὅτι ἀπαύστως ἐφώνει πρὸς τοὺς Ἕλληνας: «τὰν σκάραν σκάραν, καὶ τὰν μάζαν μάζαν» ἐφαίνετο θέλων εἰς ἑαυτὸν πρῶτον νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἐν μέσῳ

λαοῦ ὀλιγαρχοῦς ἔζη καὶ αὐτὸς ὀλιγαρχέστατος, διὰ πολλῆς ἔχων φροντίδος, πῶς ν' ἀναπληρώσῃ διὰ νηφαλιότητος καὶ τακτικοῦ βίου τὰς ἀδυναμίας τῆς κράσεώς του. Οἱ ἀναταμόντες τὸ πτωμά του ἱατροὶ εὖρον ἐν αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς βαθὺ γῆρας ἀπαιτούμενα.

«Οὐδέποτε' ἐν νεότητ' εἰς τὸ αἵμά μου»

ἠδύνατο νὰ εἴπῃ καυχώμενος ὁ Κυβερνήτης

«ἔμειξα πίνων πυρετοῦ ἐρεθισμούς·
«οὐδέποτε μ' ἀναίσχυντον τὸ μέτωπον
«ἐδίωξα τὴν νόσον κ' ἐξαπθένουσιν.
«Οὕτω τὸ γῆρας εἶνε δι' ἐμὲ γεμῶν
«δρυσώδης, ἀναψύχων, ὅχι παγερός.»

Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδιαλλακτότατοι τῶν πολεμίων του δὲν ἐτόλμων νὰ προσβάλλωσι τὴν καθαρότητα ταύτην τοῦ ἰδιωτικοῦ του βίου. Μετὰ τῆς ἀπλότητος δὲ καὶ νηφαλιότητος τοῦ ἀνδρὸς συνεδέετο τὸ φειδωλὸν ἐκεῖνο καὶ οἰκονόμον πνεῦμα, ὅπερ πρωτόμυατα ἤδη διεβόησαν ὡς φιλαργυρίαν οἱ ἔχθροί του. Ἀλλ' ἡ φειδωλία τοῦ κόμητος δὲν ἦτο κενὴ μόνον καὶ ἐγωϊστικὴ. Ἐδείκνυτο πάντοτε συμπαθὲς πρὸς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, οἰκτίρμων δὲ πολλάκις μέχρις ἀδυναμίας, ὥστε νὰ βοηθῇ καὶ τοὺς ἀναξίους συνδρομῆς. Τοῦναντίον δὲ μετὰ πολλῆς εὐστοχίας ἐπεχείρει τὴν ἐκπλήρωσιν δημοσίων καὶ πατριωτικῶν σκοπῶν. Χαρμόσυνον προὔξενυσεν ἐκπληξιν, ὅτι ἀπεποιήθη τὴν ψηφισθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἀντιμισθίαν, ὅτι δὲν ἐφείσθη τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας, προκειμένου περὶ ἀγαθῶν καὶ πατριωτικῶν σκοπῶν, ὅτι ἀνέλαβε τὴν ἰδίαν δαπάνην ἐκπαίδευσιν νέων ἀνδρῶν ἑλλήνων, καὶ μετέσχευεν ἐκ τοῦ γλίσχρου βαλάντιου τοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς τραπέζης καὶ τῆς ἐν Σύρῳ ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας. Ὡς ποτε ὁ μέγιστος τῆς ἀρχαιότητος πολιτικός, ἠδύνατο εὐθαρσῶς νὰ προκαλέσῃ τοὺς ἐναντίους του, ἀνέτολμων νὰ ἐπιρρίψωσιν αὐτῷ τὸ ἐθνικώτατον πάντων τῶν ἐλαττωμάτων, τὴν τοῦ χρήματος κατάρχησιν. Ἐπιμελῶς δ' ἀπέφυγε νὰ παράσχω τροφὴν εἰς τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ἐκαρποῦτο δῆθεν τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ θέσιν, ὅπως ἐκμεταλλεύηται τὸ κράτος, καὶ βαθύτατα ἐλύπει αὐτὸν ἡ ἰδιοτέλεια τῶν ἐπισήμων ἑλλήνων.

Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Κυβερνήτου ἐπὶ τῇ ἐκμεταλλεύσει τοῦ κράτους καὶ τῶν μικρῶν ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐγέννησαν αὐτῷ προθέσεις σωστικές, ὧν ὅμως, ἐννοεῖται, δὲν ἐπεφυλάσσετο αὐτῷ ἡ ἐκτέλεσις. Ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ σωτήριος ἀπόφασις τῆς διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1831 προσεπάθησε νὰ πείσῃ τοὺς Γερουσιαστὰς, ὅπως ψηφίσωσι νόμον περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν γαιῶν. «Ἐνὰ ἄρθρον περὶ Βολιβάρ,» εἶπεν αὐτοῖς, κρατῶν φύλλον ἐφημερίδος, «μοῦ ἔδωκεν αἰτίαν νὰ σὰς κράζω' ὀκνεύετε εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ διανομῆς γῆς, διότι δὲν θέλετε τὴν διανομὴν, ὅπως τὴν ἔχω, διότι δὲν ἀγαπάτε τὴν ἰσότητά. Θέλετε ἡ διανομὴ νὰ καταβραίνῃ

ἀπὸ τοὺς μεγάλους εἰς τοὺς μικροὺς, ἐνῷ τὸ σχῆδιδόν μου ἀποβλέπει τὴν τῶν μικρῶν. Θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἰδική σας ἀράδα' ἐνεργεῖτε, ἐνεργεῖτε, ὅσον εἶμαι ζωντανός· ἡμπορεῖ νὰ ἐλθῇτε μίαν ἡμέραν, καὶ νὰ μ' εὖρῃτε κρῦο κουφάρι. Θὰ ἔλθῃ ἄλλος (βασιλεὺς, ἐννοεῖται), μὲ τὸν ὅποιον δὲν θὰ ἔχετε τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξηγῆσθε καθὼς μ' ἐμένα. Εἰς αὐτὸν θέλω νὰ σὰς παραδώσω ὡς ἐλεύθερα καὶ λογικὰ ὄντα, τουτέστιν ἰδιοκτητάς.»

Κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ διὰ τῆς Πελοποννήσου ὁδοιπορίαν ἐφθασεν ὁ Κυβερνήτης πλησίον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

«—Ποῦ θὰ καταλύσωμεν ἀπόψε;» ἠρώτησε τὸν πάριππον στρατάρχην τῆς Πελοποννήσου.

«—Εἰς τοῦ Δεσπότη.

«—Πρέπει λοιπὸν νὰ φροντίσω, ἐπανέλαβε μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, νὰ πληρωθῶσιν ὅλα τὰ ἔξοδα.

«—Ποῖα ἔξοδα; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

«—Τῆς τροφῆς μας, τῆς τροφῆς τῶν ἀλόγων, καὶ καθεξῆς.

«—Καὶ ποῖος, ὑπερεξοχώτατε, πληρώνει τοιαῦτα ἔξοδα; Ὁ Δεσπότης μάλιστα εἶνε ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὴν καλὴν βουῖαν, καὶ θὰ ἔχῃ πολλὰ καὶ καλὰ φαγητὰ νὰ μᾶς δώσῃ.

«—Δὲν τὰ πληρώνετε σεῖς, ἀνεφώνησεν ὀργίλως ὁ Κυβερνήτης, καὶ διὰ τοῦτο παραπονεῖται ἐξ αἰτίας σας ὁ λαός.

«—Καὶ τί ἔχει νὰ κάμῃ, ὑπερεξοχώτατε, ὁ λαὸς μὲ τὸ φαγητὸν τοῦ Δεσπότη;

«—Τί ἔχει νὰ κάμῃ; ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Κυβερνήτης, προσβλέψας βλοσυρῶς τὸν ἐρωτήσαντα. Μόλις αὖριον θ' ἀναχωρήσωμεν καὶ θὰ βίψουν ἔρανον εἰς τοὺς χωρικοὺς διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ Κυβερνήτου, καὶ τὸ χειρότερον θὰ τὰ συνάξουν διπλά. Οὕτω πως εἰσθε συνεθισμένοι σεῖς.

«—Ἡξεύρεις πῶς τὸ πάγει ἡ ὑπερεξοχώτης σου; εἶπε γελῶν ὁ Κολοκοτρώνης. Μίαν φορὰν ἔπεσ' ἕνας ποντικός μέσα εἰς ἕνα πιθάρι λάδι κ' ἐπνίγηκεν. Ὁ οἰκοκύριος τὸν εὗρε μετὰ δύο ἡμέρας, κ' ἐνῷ τὸν ἀνέσυρεν, ἐφώναζεν ἡ οἰκοκυρά: Πρόσεχε μὴ στάξῃ ἡ οὐρά του καὶ βρωμίσῃ τὸ λάδι.»

«—Δὲν ἐννοῶ ποίαν σχέσιν ἔχει ὁ μῦθος σου μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ Δεσπότη, εἶπεν ἀδημονῶν ὁ Κυβερνήτης.

«—Μεγάλην, ὑπερεξοχώτατε· διότι, εἴτε πληρώσωμεν, εἴτε δὲν πληρώσωμεν, ὁ Δεσπότης θὰ συνάξῃ τὰ γρόσια. Τὰ ἐδικά μας τὰ ἔξοδα εἶνε τὸ λάδι τῆς οὐρᾶς τοῦ ποντικοῦ.»¹

Ὁ Καποδίστριας οὐδὲν ἀπήντησε, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐπλήρωσε μέχρι λεπτοῦ τὰ δαπανηθέντα. Ἐν τοιαύταις στιγμαῖς ἠσθάνετο βεβαίως, ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ θεραπεύσῃ τὰ βαθέως ἐρριζωμένα κακὰ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ νὰ πείσῃ τοὺς περὶ αὐτὸν πεπωρωμένους ἀρματωλοὺς, ὅτι

1. Ὁ διάλογος οὗτος ἐλήφθη ἐκ τῶν Ἱστορ. Ἀναμν. τοῦ κ. Ν. Δραγούμη.

τὸ κράτος δὲν εἶχε ποσορισμὸν νὰ θεραπεύῃ τὰς ἰδιωτικὰς αὐτῶν ὀρέξεις. Ἐπετρέπετο δ' ἀληθῶς αὐτῷ νὰ αἰσθάνηται τινα ὑπερφηάνειαν, ὅσας τις παρέβαλλεν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ἐκείνους πασάδες.

Ἀπὸ πρωῒας μέχρις ἐσπέρας παρὰ τὸ γραφεῖον αὐτοῦ καθήμενος, ἀναίσθητος ὢλος ἐφαίνετο ὁ κόμης πρὸς τὰς διασκευάσεις, δι' ὧν ἄλλος τις ἄρχων ἠθέλεν ἀρτύσει τοὺς κόπους τῆς ἀρχῆς. Αἰ σοῦβραλὶ δημόσια ἀσχολήσεις του εἶχον ἀληθῶς καταπνίξει τὸ αἷμά του καὶ τὰ πάθη του, ξένος δὲ καὶ ἀπρόσιτος ἦτο πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν καὶ παρεκτροπὴν.

Ἐνθ' δὲ ἡ ἀπλότης καὶ τὸ ἄμωμον τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου ἦσαν πρόσφοροι νὰ γεννήσωσι τὸν πρὸς τὸν Κυβερνήτην θαυμασμὸν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ, ἠῶξανεν ἔτι οὗτος τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐντύπωσιν, συμμορφούμενος πιστῶς πρὸς τοὺς τύπους τῆς καθεστώσης θρησκείας, εὐλαβῶς τὰ θρησκευτικὰ νόμιμα ἐπιτελῶν καὶ ἐνδελεχῶς τοῦτο ἐπιδεικνύμενος. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πολιτικῇ ἀνεμίγνυε τύπους θρησκευτικοῦς, ἡ δὲ τῆς Θεῆας Προνοίας ἐπικλήσις εἶνε στερεότυπος ἐν ταῖς ἐπισήμοις αὐτοῦ ἐπιστολαῖς καὶ ὁμιλίαις. Κατ' αὐτὰ ἦδη τῆς νεότητός του τὰ ἔτη συνέδεσαν λεπτοὶ ἀλλ' ἰσχυροὶ δεσμοὶ τὴν εὐσεβῆ ἄνδρα καὶ τὸν πολιτικόν. Ἡ πρὸς τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν διάστασις, ἣν πανταχοῦ ἐκήρυσσεν ὁ Κυβερνήτης, ἦν πρὸ παντὸς διάστασις πρὸς τὰς ἀντιθρησκευτικὰς ἰδέας τοῦ 1789. Οὕτω δὲ ὁ Καποδίστριας εἶνε εἰς τῶν ἐξοχωτάτων πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐν πάσῃ σχεδὸν εὐρωπαϊκῇ αὐλῇ διεκρίθησαν ἀπὸ τῆς παλινρθώσεως διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάσεως τοῦ πνεύματός των. Εἰς τὴν ἐκκλησιαστικοπολιτικὴν ταύτην διάθεσιν περιέβαλλεν αἶγλην ἐπιχάριτος ἀλλὰ σκοτεινῆς καὶ ἀσαφοῦς θρησκομανίας ἡ ἀναστροφή τοῦ κόμητος πρὸς τὴν κυρίαν Κρύδενερ,¹ τὸν Βάδερ² καὶ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον. Βραδύτερον δὲ προσετέθη καὶ ἡ ἐπιδράσις τῆς αὐστηρίας ἀλλὰ ψευδευλαβούς κοινωνίας ἐν Γενεύῃ. Οὕτω παραδόξοτατα συνεφύθησαν εἰς ἐν τὰ διάφορα στοιχεῖα: πολιτικὴ, μυστικισμὸς, καλθινιστικὴ καὶ ἀνατολικὴ πρὸς τοὺς τύπους εὐλάβειας. Ὅπως δὴποτε ὅμως καὶ ἂν κρίνῃ τις περὶ τοῦ κράματος τούτου, ἀναντίρρητον εἶνε, ὅτι ἡ εὐλάβεια, ἡ τοῦλάχιστον ἡ αὐστηρὰ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, ἦν σπουδαιότατον ἀπαιτούμενον δι' ἄνδρα θέλοντα νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος. Καθότι, πλὴν τῆς γλώσσης καὶ τῶν δημο-

τικῶν θεσμῶν τῶν ἐλλήνων, ὁ κληρὸς ὑπῆρξεν ἡ συντηρητικὴ δύναμις, ἥτις ἐπὶ μακραίωνα δουλείαν προϋφύλαξε τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τῆς διασπάσεως καὶ τοῦ ἐλέθρου.

Ὁ Καποδίστριας ἦν βεβαίως κοινωνικὸς ἀνὴρ εὐαρεστότατος τοὺς τρόπους, πνευματώδης καὶ προσηνής, προσωπικῶς ἄμωμος, ἀπλοῦς δὲ καὶ νηφάλιος τὴν δίαιταν, καὶ ἄφογος τὸν βίον· ἦν δὲ πρὸς τοὺς ἀκάματος ἐργάτης καὶ διπλωμάτης τέλειος. Ἦκ τῶν δύο δὲ κατηγοριῶν, εἰς ἃς διακρίνει τὸν διπλωματικὸν κόσμον ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἦτοι τῆς μεγάλης ὁμάδος τῶν «θηρευόντων» ὕδνα καὶ μεγαλοσταύρους» καὶ τῶν ὀλίγων διπλωματῶν, οἵτινες διάθεσιν ἔχουσι νὰ ἐργασθῶσιν ἀληθῶς ὑπὲρ τῆς πολιτείας, καὶ πιστῶς τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα ἐκπληροῦντες «τιμὴν αὐτῶν λογίζονται νὰ ἦνε τὰ μισητότατα πάντων πρόσωπα,» ὁ Καποδίστριας δὲν ἀνῆκε βεβαίως εἰς τοὺς πρώτους. Εἰργάζετο ἀκαμάτως, καὶ οὐδόλως εἰς ὑλικὴν ἀμοιβὴν ἀποβλέπων, οὐδενὸς δὲ ὑπολείπετο κατὰ τὴν δεξιότητα καὶ τὴν γραφικὴν εὐχέρειαν. Ἀλαζόν τις φιλοδοξία, ἣν οὐδέποτε δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὁ ὄχλος, κατεῖχε καὶ ἐξωογόνοι αὐτόν. Ἠγάπα τὴν πατρίδα του· ἂν δ' ἐσφάλη κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων, μομφῆς ἀξία εἶνε ἡ κρίσις του, οὐχὶ δὲ τὸ φρόνημά του.¹

ΠΕΡΙ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ

Μετάφρασις Ν. Α. Λεβίδου.

Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου πάντοτε ὁ ἄνθρωπος ἔτρεφεν εἰδός τι σεβασμοῦ πρὸς τὰ γηραιότατα δένδρα. Καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, εἰς οὗς πολλὴν ἐντύπωσιν ἐπροξένουν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα δένδρα, ἅτινα δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν βασιλεῖς τῶν δασῶν, συνειθίζον νὰ λατρεύωσιν αὐτά· οἱ δὲ ἄγριοι τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον, ἀναρτῶσι τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν κλάδων δένδρων θαυμαστῶν ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας· καὶ οἱ Γαλάται, κάτοικοι τῆς ἀρχαίας Γαλλίας, τέλος ἐξετέλουν τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ὑπὸ τὴν σκιὰν ἀρχαίων δρυῶν, ὅπως κατόπιν οἱ βασιλεῖς τῶν Φράγκων, οἵτινες ἦσαν ἀπλουστάτων ἡθῶν, συνειθίζον ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν νὰ δικάζωσι τοὺς ὑπηκόους.

Καὶ τί ὠραιότερον ἀληθῶς, τί μεγαλοπρεπέστερον δένδρου παλαιοῦ, ἀλλὰ καὶ πλήρους ζωῆς συγχρόνως, ὅπερ ἀνυψοῖ ὑπερφηάνως τὸν στερεὸν αὐτοῦ κορμὸν, τὸν ἐστεμμένον ὑπὸ πυκνῶν φύλλων; Δὲν εἶναι τάχα τὸ τοιοῦτο δένδρον ἐκ τῶν ἀξιοθαυμάστων ἔργων τῆς φύσεως, ἐνώπιον τῶν ὁποίων τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ἔχουσιν τι τὸ ἄχαρι, τὸ ἄψυχον, τὸ προσωρινόν;

1. Μέρος δεῦτερον τῆς ὑπὸ Καρόλου Μενδελτσόνοφ Βαρθόλη Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Μετάφρασις Ἀγγ. Βλάχου.

1. Διάσημος διὰ τῆς θρησκομανίας καὶ θεοπληγίας αὐτῆς καταστάσα γυνή, πολλὰ δὲ παθούσα ἐνεκα τῶν προσηλυτικῶν αὐτῆς ἐνεργειῶν, καὶ ἀποθανούσα ἐξηκοντοῦσις τὸ 1824. Σημ. τ. Μετ.

2. Ὀνομαστὸς φιλόσοφος, ἡ κάλλιον εἶπ. ἦν θεόσοφος τῆς Γερμανίας, τὴν ὀρυκτολογίαν κατ' ἀρχὰς σπουδάζας καὶ εἰς ταύτην ἀσχοληθεὶς, εἶτα δὲ, μετῃλιξ ἦδη, τραπεὶς ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν. Ἐγεννήθη τὸ 1765, ἀπέθανε δὲ τὸ 1811. Σημ. τ. Μετ.

Ἄλλα καὶ οὐδὲν τῶν ἔργων τῆς ἐνοργάνου φύσεως ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ μὲνῃ τόσον ἐκπληκτος ἐνώπιον τῆς ιδέας τοῦ χρόνου, ὅσον τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα δένδρα, ὧν οἱ κλάδοι ἐξήπλωσαν τὴν σκιὰν ἐπὶ πολλῶν γενεῶν ἀνθρώπων. Τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀκίνητον ἐκεῖνο δένδρον ἔχει τι τὸ μυστηριώδες καὶ τὸ ἐλκύνον τοὺς ὀφθαλμούς· οὐδέποτε ἠννόησα ζωηρότερον τὴν συντομίαν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὴ ὅταν κατ' ἔτος, ἐν καιρῷ τοῦ ἔαρος, παρετήρουν τὴν φύσιν, κοσμοῦσαν πάντοτε μὲ νέα πλήρη ζωῆς φύλλα πελώριον δένδρον, ἐνθ' ἡ ζωὴ ἡμῶν κατ' ἔτος γίνεται ἀσθενεστέρα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι τὰ μνημεῖα, ἅτινα κατασκευάζονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, διασώζονται πλεῖστον ἢ τὰ δένδρα χρόνον· δὲν ἐμφυχοῦνται ὅμως τὰ μνημεῖα ταῦτα ὑπὸ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἐμφυσᾷ καὶ ἐμπνέει ἡ φύσις. Τὰ ὅρη ἐπίσης παρέστησαν μάρτυρες καὶ θεαταὶ τῶν μεταβολῶν πολλῶν αἰώνων· ἀλλὰ καὶ τὰ ὅρη δὲν ἔχουσι τὴν ιδιότητα ἐκείνην, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς συνάφειαν καὶ συνεννόησιν μετ' αὐτῶν.

Τὰ μνημεῖα λοιπὸν καὶ τὰ ὅρη εἶναι μὲν ἀρχαῖα, ἀλλὰ καὶ νεκρά. Τὸ δένδρον ὅμως ἀπεναντίας, ὡς καὶ τὸ ἄνθος, εἶναι τις ὑπαρξίς ζωῆς καὶ βλέπουσα ἡμᾶς. Πολὺ πρὶν ἢ ἡμεῖς γεννηθῶμεν, τὸ δένδρον ἐκεῖνο ὑφίστατο καὶ εἶχεν ἰδεῖ τοὺς πρὸ ἡμῶν αἰῶνας. Πλεῖστοι πρὸ ἡμῶν, αὐτοὶ οἱ πρόγονοι, διέβησαν παρὰ τοὺς πόδας ἐκείνου· ὅταν δὲ ἀποθάνωμεν, αὐτὸ τοῦτο τὸ δένδρον, ἀκίνητον καὶ σιωπηλὸν ὥπως σήμερον, θέλει ἀνθεῖ κατὰ τὸ ἔαρ, νέαι δὲ γενεαὶ θέλουσιν ἔλθει νὰ διασκεδάσωσιν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὡς καὶ ἡ ἰδική μας.

Οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἐπίστευον, ὅτι δένδρα τινα ζῶσιν αἰώνως· ὁ Πλίνιος π. χ. καὶ ὁ Τάκιτος βεβαιοῦσιν, ὅτι αἱ δρυὲς εἰσὶν ἀθάνατοι· οὐδέποτε, λέγει ὁ πρῶτος, ἐκτύπησε πέλεκυς τὰ μεγάλα ταῦτα δένδρα, ἅτινα εἶναι τόσον ἀρχαῖα, ὅσον καὶ ὁ κόσμος, ἀπολαμβάνουσι δὲ εἰδους τινὸς ἀθανασίας ὡς ἐκ μυστηρίου ἀνεξηγήτου.

Ὅσα δὲ παράδοξοι καὶ ἂν φαίνονται ἡμῖν αἱ τοιαῦται ιδέαι τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν δένδρων τούτων, ἡ νεωτέρα ἐν τούτοις ἐπιστήμη, κατόπιν παρατηρήσεων ἀναμφισβητήτων, ἐπικυροῖ ὅσα οἱ ἀρχαῖοι εἶχον μαντεύσει.

Πρὸ ἐνὸς λοιπὸν περίπου αἰῶνος τυχαία τις περίστασις ἔδωκεν ἀφορμὴν, ὅπως γνωσθῇ ὁ ἀκριβὴς τρόπος τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς τῶν δένδρων. Καὶ ἡ περίστασις αὕτη εἶναι ἡ ἐξῆς.

Ὁ περίφημος φυσιολόγος Ἀδανσων εὔρεν ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου τεράστιόν τι δένδρον, καλούμενον *βαοθάβ*, δι' οὗ ἐλύθη τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον μυστηριώδες ζήτημα περὶ τῆς μακροβιότητος τῶν δένδρων. Ἀφοῦ λοι-

πὸν κατέρριψαν τὸ δένδρον τοῦτο, ὁ Ἀδανσων ἀνεκάλυψεν ἐντὸς τοῦ κορμοῦ ἐπιγραφὴν διατηρουμένην ἀκεραίαν, ἣν ἄγγλοι ναῦται εἶχον χαράξει ἐπ' αὐτοῦ πρὸ τριῶν αἰώνων. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶχε καλυφθῇ ὑπὸ παχυτάτου κορμοῦ ξύλου. Τότε ὁ φυσιολόγος, ἀφοῦ ἠρίθμηση τὰ διάφορα στρώματα τοῦ παχέως φλοιοῦ, ἀπὸ τοῦ πρώτου στρώματος μέχρις ἐκείνου, ἐφ' οὗ εἶχε χαράχθῃ ἡ ἐπιγραφὴ, εὔρεν, ὅτι τὰ στρώματα ἦσαν τόσα, ὅσα ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἐπιγραφῆς μέχρι τῆς ἀνευρέσεως. Ἐκαστον λοιπὸν στρώμα τοῦ περικαλύπτοντος τὸν κορμὸν φλοιοῦ ἔχει ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους.

Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης βασιζόμενος ὁ Ἀδανσων, ἐμέτρησε τὰς διαμέτρους πολλῶν μεγαλειτέρων *βαοθάβ*, καὶ εὔρεν, ὅτι ὑπάρχον δένδρα ἐκ φλοιοῦ 5,000 στρωμάτων ἐπιτεθειμένων. Συνέπερνε λοιπὸν, ὅτι πολλοὶ *βαοθάβ* εἶχον ἡλικίαν περίπου 5,000 ἐτῶν.

Κατόπιν ὅμοια περιστατικὰ συνέβησαν πολλὰ, ἐξ ὧν ἐβεβαιώθη ἡ θεωρία τοῦ Ἀδανσων, καθ' ἣν ἡ ἡλικία τοῦ δένδρου εὐρίσκεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ, ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ κορμοῦ πρὸς τὰ ἔξω.

Τοιοιτοτρόπως ἐν τινι αἰθούσῃ τοῦ Μουσείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐν Παρίσις ὑπάρχει τεμάχιον κορμοῦ ἐκ φηγοῦ (*όξυάς*), κοπέσης τῇ 1805 ἔτει, ἐντὸς δὲ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει χρονολογία τοῦ 1750 ἔτους. Ὡστε πᾶς τις δύναται νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι 55 στρώματα φλοιοῦ καλύπτουσι τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς, ἅτινα εἶναι εὐαναγνώστως κεχαραγμένα.

Ἐξ ἄλλων δένδρων βλέπομεν πράγματα ἔτι μᾶλλον ἐκπλησσοντα καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως· τοιοιτοτρόπως ἐντὸς τῶν κτημάτων τοῦ δουκὸς Κρουά ἐν Ὀλλανδίᾳ ἔσχισαν κορμὸν φηγοῦ διὰ νὰ κατασκευασθῶσι σανίδες, ὅτε παρατηρήθη ἐπὶ τῶν διασχισθεισῶν πλευρῶν τοῦ κορμοῦ σταυρός τις ἐξωγραφημένος, οὗτινος κάτωθεν ἦσαν δύο ὁστά εἰς σχῆμα σταυροῦ ἠνωμένα. Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι ἀσκητῆς ἐν τῷ δάσει ἄλλοτε εἶχε κοιλάνει τὸ δένδρον, ἵνα διαφυλάξῃ ἐντὸς τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐτίμα.

Ἡ δὲ ἀνακάλυψις τοῦ Ἀδανσων κατέστησε δυνατόν νὰ ὀρισθῇ ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῶν δένδρων, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰς χώρας ἡμῶν. Ὅθεν ἡ πεύκη καὶ ἡ καστανέα δύναται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε αἰῶνας. Αἱ πεῦκαι π. χ. τῆς νήσου Τενερίφης, καὶ τοὶ ἐφυτεύθησαν κατὰ τὸν 11' αἰῶνα, εἶναι εἰσέτι σήμερον πλήρεις ζωῆς, καὶ ἡ ὑγρὰ αὐτῶν οὐσία (ὁ δὲ πῶς) κυκλοφορεῖ ἀφθόνως ἐντὸς τῶν σεβασμοῦ ἀξίων κορμῶν των. Ἡ ἐλάτη τῆς Θουριγκίας ἐν Γερμανίᾳ ἔχει περὶ τὰ 700 στρώματα φλοιοῦ, εὐκόλως διακρινόμενα ἐν τοῖς τεμαχίοις κορμῶν. Καὶ ἡ ἐλαία ζῇ ἐτι περισσώτερον χρόνον· καθὰ δὲ ὁ Πλίνιος ἀναφέρει, ὑπῆρχεν ἐτι ἐπὶ

τῆς ἐποχῆς τοῦ τὸ περίφημον δένδρον, ὅπερ ὁ Ἡρακλῆς εἶχε φυτεύσει ἐν Ὀλυμπίᾳ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἡρακλῆς εἶναι πρόσωπον τῆς μυθικῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ Πλίνιος ἤμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος, δύναται τις εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐλαίας.

Ἡ μακροβιότης τῆς δρυὸς εἶναι ἔτι μάλλον καταπληκτικὴ ὑπάρχουσι καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ δρυὲς ἡλικίας πέντε ἢ ἑξ αἰῶνων. Ἐν τινι χώρᾳ τῆς Ἀγγλίας εὐρίσκεται δρυς, ἥς ἡ περίμετρος εἶναι 12 μέτρων, ἐντὸς δὲ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει χώρος διὰ πολλοὺς συγχρόνως ἀνθρώπους.

Ἀλλὰ καὶ ἡ καστανέα αὐξάνει τεραστίως ἐπὶ τῆς Αἴτνας π. χ. ὑψοῦτο πρὸ εἴκοσι μόλις ἐτῶν καστανέα ὑπερμεγέθης μέτρων 60, ἐκεῖ δὲ πλησίον ὑπάρχει ἔτι καὶ σήμερον ἄλλη, ἥς ἡ περίμετρος εἶναι 18 μέτρων.

Γενικῶς δὲ γιγαντιαῖα δένδρα δὲν εὐρίσκονται πολλά πλησίον ἀλλήλων, ὥστε τὰ ὑπάρχοντα φαίνονται πλησίον τῶν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ γένους ὡς σπάνιαι καὶ ἐκπλήττουσαι ἐξαιρέσεις. Ὑπάρχει ὅμως καὶ τις χώρα, ὅπου τὰ γιγαντιαῖα δένδρα ἀποτελοῦσιν αὐτόχρημα δάσος. Ἐν τῇ Καλιφορνίᾳ δηλ. ὑπάρχουσι δάση ἐκ δένδρων ὀνομαζομένων σεκοὰ καὶ γιγαντιαίων, ὧν τινὰ εἶναι ὑψηλότερα καὶ 100 μέτρων. Ὁ σεκοὰ, οὗτινος ὁ καρπὸς ἔχει σχῆμα κώνου, ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς πεύκης καὶ τῆς κυπαρίσσου, ἀποτελῶν ὅμως εἶδος ἰδιαίτερον. Ἀναμφιβόλως εἶναι τὸ ὑψηλότερον δένδρον τῆς γῆς.

Τὸ περιφημότερον δὲ δάσος ἐκ σεκοὰ εἶναι τὸ τῆς Καλαβέρας. Πολλὰ δένδρα τούτου ἔχουσι περίμετρον 15 μέχρις 20 μέτρων, ὕψος δὲ 100.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐγένετο λόγος ἐν Εὐρώπῃ περὶ τοῦ ὕψους τῶν δένδρων τούτων, ὁ ἀριθμὸς 100 μέτρων ἐφάνη τόσῳ πολὺ ἀπίθανος, ὥστε ὁ σοφὸς ἄγγλος, ὅστις εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ περίφημον ἐκεῖνο δάσος, ἀπεφάσισεν, ἵνα πείσῃ κατ' ὀλοκλήριον τοὺς συμπολίτας του, νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖθεν ἐν δένδρον εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μεταφορὰ ὀλοκλήρου δένδρου ἦν πολὺ δύσκολος, ἠρκέσθησαν νὰ μεταφέρωσι τμημά τι ἐκ τοῦ φλοιοῦ, δι' οὗ ἐκάλυψαν ἐν τῷ Κρουττᾷ Παλατίῳ κατασκεύασμα κοῖλον ἐκ ξύλων 40 μέτρων ὕψους. Τὸ δὲ σχηματισθὲν κενὸν, τὸ περικαλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ, ἀπετέλεσε δωμάτιον 10 μέτρων διαμέτρου καὶ 26 περιφερείας. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἀξιοθαύμαστον τοῦτο ἀντικείμενον κατεστράφη ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῇ 1868.

Ἀκόμη καὶ σήμερον ὑπάρχει ἐν τῷ δάσει τῆς Καλαβέρας τὸ δένδρον ἐκεῖνο, οὗτινος ἀφῆρσαν τὸν φλοιὸν, ἱστάμενον ζωηρὸν καὶ ὄρθιον. Ὄνο-

μάζεται δὲ *Μήτηρ τοῦ δάσους*, καὶ ἔχει ὕψος 110 μέτρων περίπου.

Περὶ τὴν βᾶσιν ἐνὸς τῶν δένδρων τούτων κατεσκευάσθη ἐντὸς τοῦ κορμοῦ κιάσκι, ὅπου δεκαεὶ ἄνθρωποι δύνανται νὰ χορεύσωσι καθέξω μετὰ πολλῆς ἀνέσεως.

Τὸ δάσος τῆς Καλαβέρας ἐκηρύχθη Ἑθνικὸν, φύλαξ δὲ φροντίζει περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτοῦ. Ὅπως δὲ ἐν Ἑλβετίᾳ λίθοι τινὲς θεωροῦνται σήμερον ὡς ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Κράτους, καὶ δικαίως, διότι τὰ ἔργα ταῦτα τῆς φύσεως σχετίζονται πρὸς τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν τῆς χώρας, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ γιγαντιαῖα ἐκεῖνα δένδρα ἐν τῇ Καλιφορνίᾳ θεωροῦνται ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Δημοσίου.

Δένδρα τινὰ τοῦ δάσους τῆς Καλαβέρας ἐπυρπολήθησαν ὀλοσχερῶς ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ἢ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ ἄλλα πάλιν κατέπεσαν ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας. Ἐντὸς δὲ ἐνὸς τοιοῦτου κορμοῦ πεσόντος δύναται τις νὰ προχωρήσῃ ἔφιππος εἰς διάστημα τριάκοντα μέτρων. Ἄλλο δένδρον καταπεσὸν εὐρέθη ὕψους 450 ποδῶν, ἥτοι περίπου 140 μέτρων, ἰσοδυναμοῦντων πρὸς τὸ ὕψος μὲ τὸ ὀκταπλάσιον μεγάλῃς οἰκίας ἐκ πέντε ὀροφῶν. Ἄλλο πάλιν, οὗτινος ὁ κορμὸς ἀπεγυμνώθη τοῦ φλοιοῦ, ἔχει περὶ τὴν βᾶσιν διάμετρον 32 ποδῶν, καὶ τινὰ τέλος εἶναι ὕψους 300 καὶ 315 ποδῶν. Πέριξ δὲ τῶν μεγάλων τούτων σεκοὰ φύονται πάντα τὰ εἶδη τοῦ αὐτοῦ γένους, πεύκη, ἐλάτη, κέδρος, κυπάρισσος κλπ., πάντα ἐπίσης γιγαντιαῖα.

Ἡ ἐντύπωσις ὅμως, ἣν γεννᾷ τὸ δάσος, δὲν εἶναι οἷαν νομίζει τις αὐτὴν, διότι αἱ διαστάσεις τῶν δένδρων εἶναι ἀνάλογοι. Ἡ παχύτης π. χ. τοῦ κορμοῦ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ ὕψος αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ δὲν ἐκπλήττεται τις ὡς ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ὡς ἐκ τοῦ πάχους τῶν στηλῶν, διότι τὸ ὕψος τῶν θόλων εἶναι ἀνάλογον.

Διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν στρωμάτων τοῦ ξύλου τῶν σεκοὰ ἐβεβαιώθη, ὅτι ἡ ἡλικία αὐτῶν εἶναι ἀνωτέρα τῶν 3,000 ἢ 4,000 ἐτῶν. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς δένδρα ἔτι ἀρχαιότερα.

Τὸ πρεσβύτερον τῶν σημερινῶν δένδρων εἶναι, ὡς πιστεύεται, ἡ περίφημος κυπάρισσος, ἡ ὀνομαζομένη *Νύξ τεθλιμμένη*, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βέρα-Κροῦζ ἐν Μεξικῷ. Ὁ κορμὸς αὐτῆς ἔχει 36 μέτρων περίμετρον, ἐπειδὴ δὲ αὐξάνει πολὺ βραδέως, σοφὸς τις παραδέχεται, ὅτι ἔχει ἡλικίαν περίπου 6,000 ἐτῶν. Ὁ φυσιολόγος οὗτος, ὅπως καὶ ὁ ἀρχαῖος Πλίνιος, νομίζει, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν δένδρων δὲν ἔχει ὅρια ὅτι δὲν παύει, εἰμὴ ὅταν ἡ γῆ παύσῃ νὰ τρέφῃ τὰς ρίζας, ἢ τυχαῖον συμβᾷν καταστρέψῃ τὴν ζωὴν τοῦ δένδρου.

P. VINCENT.

ΠΟΣΟΙ ΦΟΝΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΣΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΜΑΧΗΝ

Τὸ κατὰ πρώτην ὄψιν παράξενον τοῦτο πρό-
βλημα ἐπειράθησαν νὰ λύσωσι δύο στρατιωτι-
κοὶ ἰατροὶ Γάλλοι, οἱ ΚΚ. Ἀμεδαῖος Chassagne
καὶ Emery-Desbrousses ἐν τῷ «Πρακτικῷ
ἱατρικῷ Ὁδηγῷ τοῦ ἀξιωματικοῦ».

Καὶ πρῶτον μὲν παρετήρησαν ὅτι μὲ ὅλην τὴν
σημερινὴν τελειοποίησιν τῶν φονικῶν ὅπλων δὲν
ἠῤῥησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων καὶ τῶν
τραυματιζομένων. Τοῦτο δὲ βεβαίως ἔνεκα τῆς
ἀλλαγῆς τῆς ἐν ταῖς μάχαις τακτικῆς. Οὕτω λ.
χ. οἱ Γερμανοὶ μέχρι τῆς ἐν Σεδάν μάχης, ἐν-
τός ἐξ ἑβδομάδων, ἔχασαν 68,000 ἄνδρας, ἐν
ᾧ πλείοντέροις ἔχασαν οἱ Ῥώσσοι ἐν διαστή-
ματι τριῶν ἑβδομάδων τὸν Αὐγούστου τοῦ 1812
καὶ οἱ σύμμαχοι ἐν διαστήματι ἐνὸς μηνὸς τὸν
Ὀκτώβριον τοῦ 1813.

Ἐξετάζοντες δὲ τὰς σχετικὰς ἀπωλείας τῶν
πολέμων τῆς Κριμαίας (1854-56), τῆς Ἰταλίας
(1859) καὶ τῆς Γαλλίας (1870-71), εὐρίσκου-
σι τὰς ἐξῆς ἀναλογίας:

Ἐν Κριμαίᾳ ἐφονεύθη 4 ἐπὶ 33 ἀνδρῶν
Ἐν Ἰταλίᾳ — 4 — 45 —
Ἐν Γαλλίᾳ — 4 — 53 —

Ὡς πρὸς τοὺς τραυματισμένους παρετήρησαν
ὅτι κατὰ τοὺς τρεῖς πολέμους ἡ ἀναλογία μέ-
νει ἡ αὐτή· εἰς ἐπὶ ἑπτὰ ἀνδρῶν.

Ὅθεν κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας δι' ἑ-
καστον μαχητὴν ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ φονευθῇ πρὸς
τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ σωθῇ εἶνε ὡς 1 πρὸς 44. Διὰ
τὸν τραυματισμὸν ἡ ἀναλογία εἶνε ὡς 1 πρὸς
6. Ἐξάγουσι δὲ καὶ τὸ ἐξῆς πόρισμα. Ὁ στρα-
τηγὸς δύναται περίπου νὰ μάθῃ κατὰ πόσον ἐ-
ξησθήνισε τὸν ἐχθρὸν ἂν πολλαπλασιάσῃ ἐπὶ 7
τὸν ἀριθμὸν τῶν νεκρῶν οὓς εὗρεν ἐπὶ τοῦ πε-
δίου τῆς μάχης. Παράδειγμα, 200 νεκροὶ $\times 7$
 $= 1400$ ἐκτός μάχης.

Ἐξετάζοντες ἔπειτα οἱ δύο ἱατροὶ τὸ εἶδος
τῶν τραυμάτων καθ' ὅπλον, εὐρίσκουσιν ὅτι ὁ-
σημέραι ἐλαττοῦνται τὰ ἐξ ἀγχεμάχων ὅπλων
(ξίφων, λογχῶν κ.τ.τ.) τραύματα. Ἐν Κριμαίᾳ
π.χ. 17 ἐτραυματίσθησαν ὑπὸ σφαίρας ἐπὶ 1
τραυματισθέντος ὑπὸ ξίφους ἢ λόγχης, καὶ ἐν
Ἰταλίᾳ 27 ἐπὶ 1. Καὶ περὶ τῆς σφαίρας τοῦ
ὅπλου καὶ τοῦ κανονίου παρετηρήθη ὅτι ἐν Ἰ-
ταλίᾳ 17 ἐτραυματίσθησαν ὑπὸ σφαίρας ὅπλου
ἐπὶ 4 τραυματισθέντων ὑπὸ σφαίρας κανονίου.
Ἐν Κριμαίᾳ, ὅπου ἦτο πολιορκητικὸς ὁ πόλε-
μος ἡ ἀναλογία εἶνε ὡς 1 $\frac{1}{2}$ πρὸς 1. Ὅθεν, τὸ
κατὰστρεπτικώτερον ἐν πολέμῳ σῶμα εἶνε τὸ
πεζικόν.

Οἱ ῥηθέντες ἱατροὶ ἐποίησαν λίαν ἐνδιαφερού-
σας παρατηρήσεις περὶ τῆς θέσεως τῶν τραυμά-
των καὶ τῆς ἀνατομικῆς αὐτῶν ἀναλογίας. Παρὰ

τὴν κοινὴν δόξαν, ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ μέλη πά-
σχουσι πλείοντερον τοῦ κορμοῦ, καὶ τοῦτο διότι
παρετηρήθη ὅτι ὁ στρατιώτης τουφεκίζει πάν-
τοτε ἢ πολὺ ὑψηλὰ ἢ πολὺ χαμηλὰ.

Βασιζόμενοι οἱ δύο ἱατροὶ ἐπὶ τῶν καταστα-
τικῶν δεδομένων τῶν πολέμων τῆς Κριμαίας,
τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, κατέστρωσαν
τὸν ἐξῆς πίνακα, καθ' ὃν ὑπάρχει ἐν πολέμῳ
κίνδυνος

34	τοῖς 100	νὰ τραυματισθῇ	τις εἰς τὰ κάτω μέλη
31	— — —	— — —	ἄνω
12	— — —	— — —	εἰς τὴν κεφαλὴν
10	— — —	— — —	εἰς τὸ στήθος
7	— — —	— — —	πρὸς τὰ κάτω τοῦ κορμοῦ
5	— — —	— — —	εἰς τὴν κοιλίαν
1	— — —	— — —	εἰς τὸν λαιμόν.

100

Εὐτύχημα λοιπὸν εἶνε ὅτι τὰ πλεῖστα τραύ-
ματα λαμβάνουσιν οἱ πολεμοῦντες εἰς τὰ μέλη,
ὧν εὐχερεστέρα εἶνε ἡ θεραπεία. **

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἄν ἡδυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν πάντα ὅσα
ἀγνοεῖ ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων, ἡθέλωμεν
ἀμέσως ἐννοήσῃ ὅτι ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ
ἀμαθεστάτου διαφορὰ εἶνε ὅλως ἀσήμαν-
τος. (Droz.)

* * * Ὅστις γινώσκει νὰ ζῇ ἐν τῷ παρόντι καὶ
νὰ συλλέγῃ ἐν αὐτῷ τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ὠραία
ἀνθη, διακρίνων αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ ἀπὸ
τῶν τριβύλων, δυσκόλως ἀπὸ ἀηδίας καταλαμ-
βάνεται. Μόνον εἰς ἐκείνον φαίνεται ὁ χρόνος
μακρὸς καὶ ἐπαχθὴς, ὅστις ὀλιγωρῶν τοῦ παρόν-
τος, τὰ πάντα μόνον ἀπὸ τοῦ μέλλοντος προσ-
δοκᾷ. Ὁ σοφὸς ὁ πραγματικὸς, ἀντὶ νὰ παραδοθῇ
εἰς διαλογισμοὺς καὶ ὄνειροπολήσεις, εἰς προσ-
δοκίας καὶ φροντίδας, εὐρίσκει ἡδονὴν καὶ διδα-
σκαλίαν εἰς πᾶν ὅ,τι βλέπει καὶ ἀκούει. Ὁ σοφὸς
ῥοφᾷ βραδέως καὶ κεκλεισμένοις χεῖρεσι τὸ πο-
τήριον τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ χυδαῖος ἄνθρωπος, δι-
ψῶν πάντοτε, χανδὸν καταπίνει καὶ ἀνωφελῶς
διαχέει τὸ εὐγενὲς πνευματικὸν ποτόν. Οὐδὲν
ἀπὸ τοῦ ποτοῦ αὐτοῦ ἀπολαμβάνων, πίνει αὐτὸ,
οὐχὶ πρὸς κατὰπαυσιν τῆς δίψης του, ἀλλὰ πρὸς
νάρκησιν ὅλων τῶν δυνάμεων αὐτοῦ. (Zschokke.)

* * * Οἱ ἄνδρες θέλουσιν εἶνε πάντοτε τοιοῦτοι,
οἷους ἂν θέλωσιν αἱ γυναῖκες· ἂν θέλετε νὰ γί-
νωσι μεγάλοι καὶ ἐνάρετοι, διδάξατε τὰς γυναῖ-
κας τὶ εἶνε μεγαλεῖον καὶ ἀρετή. (J. J. Rous-
seau.)

* * * Ἡ ἀργία εἶνε ἡ σκωρία τῆς ψυχῆς. (De Le-
vis.)

* * * Ἡ πολυτέλεια ἐκκαίει τὸν φθόνον χωρὶς
νὰ ἐπισύρῃ τὸ σέβας. (Boiste.)

* * * Τὰ χρήματα εἶνε καλὸς ὑπηρέτης καὶ κα-
λὸς κύριος. (Βάκων.)

* * * Εὐφραδესτάτη εἶνε ἡ γυνὴ ὁσάκις ἡ ἐπαι-

νεὶ τὸν ἄνδρα τῆς ἡ παραπονεῖται κατὰ τῆς πενθερᾶς τῆς. (Σινικὸν λόγιον.)

* * * Ὁ λαμπρότερος τῆς Ἀγγλίας ἥλιος εἶνε ὁ γαϊάνθραξ τοῦ Νεουκάστελ. (H. Walpole.)

* * * Δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ ἀνθρώπου μὴδὲν πράττοντος, ὅτι πράττει τὸ κακόν. (Ἀγγλικὴ παροιμία.)

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τοῦ ὕπνου.

Ὁ ὕπνος ἐστὶν ἀναπόφευκτος καὶ εὐεργετικώτατος τῷ ὀργανισμῷ· ἐνισχύει, ζωογονεῖ, ἀνακαίνιζει αὐτόν. Τὰ ἡμέτερα ὄργανα, ἀδιαλείπτως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἀσκούμενα, ταχέως ἤθελον ἀποκάμει ἄνευ τῆς διὰ τοῦ ὕπνου ἀντικαταστατικῆς ἀναπαύσεως, δι' ἧς προσκτῶνται νέας βώμης.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου ἐστὶ, καθὼς καὶ ἡ τῆς τροφῆς, ἀνάγκη διατηρήσεως· μὴ ἐκπληρουμένη, καθίσταται ἐπιβλητικὴ, ὥστε οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ὥρα καὶ ἡ στιγμή, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ υποκύψωμεν εἰς αὐτήν.

Ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου ἀναφαίνεται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ, τροποποιεῖται δὲ ἄλλως τε ἐξ ὧσιν καὶ ἡ ἐγρήγορσις αἰτίων· κυρίως ὁμῶς καθυποτάσσεται εἰς τὴν ἑξίν, ἀναφαινομένη καὶ παύουσα κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας· παρουσιάζει ἐπομένως, καὶ ὑπὸ τὴν ἔοψιν ταύτην, μεγίστην τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀνάγκην τῆς τροφῆς.

Ὁ ὕπνος κατ' εὐθεῖαν ἀνάλογος ὢν πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ἐγρηγόρσεως, τῶν κατ' αὐτὴν κόπων, καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἀπωλειῶν τοῦ σώματος, ἐστὶ βαθύτερος ἐν ἀρχῇ, βαθμυδὸν δὲ καθίσταται ἡσυχος καὶ γαλήνιος· πολὺ δὲ ἐλαφρότερος ὢν περὶ τὰ τέλη, διακόπτεται ἔνεκα τῆς ἐλαχίστης πολλάκις αἰτίας.

Ἡ εἰς τὰ σκότῃ καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτὸς εὐκόλος ἐπέλευσις τοῦ ὕπνου ὀφείλεται ἄφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν κόπωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ ὡς ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν κόπων, ἄφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν κατὰπαυσιν τῆς διεγέρσεως τῶν ὀργάνων τῆς δράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς. Ἀλλ' ἡ ἑξὶς καθιστᾷ τὴν κατὰσασιν ταύτην ὅλως περιττὴν ἢ καὶ ἐπιβλαβήν. Ὁ μυλωθρὸς ὑπνώττει ἡσύχως εἰς τὸν θόρυβον τοῦ μυλῶνος καὶ ἀφυπνοῖ μόλις ὁ θόρυβος παύσῃ· οἱ πλησίον κωδωνοστασιῶν, ἢ πολυανθρώπων καὶ θορυβωδῶν ὁδῶν κατοικοῦντες δὲν κοιμῶνται ἡσυχως, ὅταν ἀπομακρυνθῶσι τῶν μερῶν αὐτῶν· πολλοὶ, μὴ δυνάμενοι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὸ σκότος, ἀφυπνοῦσι μόλις τὸ φῶς σθεσθῇ.

Πρὸς ἐπέλευσιν μὲν τοῦ ὕπνου ἐστὶν ὠφέλιμος ἡ προσήκουσα τῶν ὀργάνων ἄσκησις, καθότι πᾶν μὴ ἀπαυδῶν ὄργανον δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ἀλλ' ἡ ἐπιφέρουσα μεγίστην κόπωσιν καὶ ἐχληρόν αἶσθημα παρατεταμένη ἄσκησις ἐμπο-

δίζει τὸν ὕπνον, διατηροῦσα τὸν ἐρεθισμὸν τῶν ὀργάνων, εἴτε ἡ ἄσκησις αὕτη περιορίζεται μόνον εἰς τὰ κινητικὰ ὄργανα, ὡς παρατεταμένη βᾶδισις, εἴτε ἐκτελεῖται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, οἷον σφοδρά τις διανοητικὴ ἐργασία ἢ σφοδρόν τι ψυχικὸν πάθος.

Ὁ ἐπαρκὴς ὕπνος διατηρεῖ τὴν ζωὴν, προφυλάσσει τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ ἐπιβλαβῶς ἐνεργούντων ἐπ' αὐτοῦ ἐξωτερικῶν αἰτίων· βραδύνων τὰς πλαστικὰς λειτουργίας ἐλαττώνει τὴν ἐκ τῆς παρατεταμένης αὐτῶν ἐνεργείας δαπάνην τοῦ ὀργανισμοῦ· ἐξασθενῶν, ἀμβλύνων τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐγκεφάλου, προφυλάσσει, πρὸς καιρὸν τοῦλάχιστον, τὴν θρῆψιν ἐξ ἀπειρῶν διαταράξεων, εἰς ἡθικὰς ἢ διανοητικὰς αἰτίας ὀφειλομένων. Ἀλλ' ὅπως παράσχη ὁ ὕπνος τὰς ὠφελείας ταύτας, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ τελείος καὶ νὰ διαρκέσῃ τὸν κατάλληλον χρόνον, ὡς παρακατιόντες θέλομεν εἰπεῖ. Ὁ ἀνεπαρκὴς ὕπνος λίαν ἀτελῶς ἀντικαθιστᾷ τὰς ἀπωλείας τῶν ὀργάνων, ἐναπομένει δὲ εἰς ταῦτα ἐρεθισμὸς τις, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐξάντλησις αὐτῶν. Ἀλλως τε οἱ κατὰ τὴν ἐγρήγορσιν κόποι, ἐκτὸς τῶν ὕλικῶν ἀπωλειῶν ἃς συνεπιφέρουσιν, ἐμποδίζουσι καὶ τὴν ἐν τῇ ὕφῃ τῶν ἡμετέρων ὀργάνων ἀντικατάστασιν τῶν ἀπωλειῶν αὐτῶν διὰ νέων ὀργανικῶν στοιχείων. Φθείρεται ἐπομένως ὁ ὀργανισμὸς, ἀδυνατῶν νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς δαπάνας αὐτοῦ, ἐξ οὗ προκύπτει μεγίστη ἰσχνανσις, συνοδευομένη συνήθως ἐξ ἀλλοιώσεως ὀργάνου τινός. Ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ ὕπνου ἐπισπεύδει ἐκπληκτικῶς τὴν πορείαν τῆς ζωῆς, καὶ οὐδὲν καταλληλότερον τούτου πρὸς τὴν ἐπέλευσιν προώρου γήρατος. Μεγάλως δὲ ἀπατῶνται οἱ νομίζοντες, ὅτι διπλασιάζουσι τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, συντέμνοντες τὰς διὰ τὸν ὕπνον προσδιωρισμένους ὥρας. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ πολὺ παρατεταμένος ὕπνος ἐστὶν ὅλως ἀσύμφορος, καθὼ ἐπιφέρει ἐπὶ τῶν ὀργάνων τ' ἀποτέλεσμα τῆς παρατεταμένης ἀκινήσεως. Οἱ ἐπὶ πολὺ κοιμώμενοι εἰσὶ συνήθως πολύσαρκοι, ἐξωδημένοι, ἀδύνατοι. Ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐστὶ βεβαρημένος· τὰ αἰσθητήριά των ἀμβλύνονται. Ἡ φυσικὴ καὶ ἡθικὴ τῶν τοιούτων κατὰστασις μεταβάλλεται· εἰσὶ νωθροὶ, ὀκνηροὶ, παράξενοι, δύσκολοι.

Ὁ ὕπνος ἐστὶν ἐπίσης ἀναπόφευκτος μετὰ τοὺς διανοητικοὺς κόπους ὅσον καὶ μετὰ τοὺς σωματικούς· ὅσως μάλιστα μετὰ τοὺς πρώτους ἐς πολὺ εὐεργετικώτερος καὶ μᾶλλον ἀναπόφευκτος, καθότι αἱ σωμαστικαὶ ἐπηρεάζουσιν ὠφελίμως τὴν ἀφομοίωσιν, ἐνῷ ἡ ἐκ τῆς ἀκινήσεως νωρότης τῆς λειτουργίας ταύτης ἐπαυξάνεται ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς ἐγρηγόρσεως. Εὐκόλως περὶ τούτου πείθεται πᾶς τις παραβάλλων τοὺς διανοητικῶς κοπιῶντας πρὸς τοὺς μετερχομένους ἐπιτηδεύματα, ὧν ἕνεκα ἀσκεῖται τὸ σῶμα αὐτῶν.

ΑΘΗΝΗΣ. — ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.